

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia.
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc. — Manuscrise nu se
reținut.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelke
Nachfolger; Anton Oppelke, J.
Dannenberg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenția Davas; în Su-
carsale de România; în Ham-
burg: Karoly & Leibmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmon pe o coloană 8 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 26)

„Gazeta” ieșe în dă-care dî.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la d.d. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I., pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dînsul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un esemplar 6 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 136.—Anul LVIII.

Brașov, Duminecă, 18 (30) Iunie

1895.

Nou abonament la GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1895 st. v.
se deschide nou abonament la
care invităm pe toți amicii și spri-
jinitorii fidele noastre.

Prețul abonamentului
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 12 fl.
pe șase luni 6 fl.
pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:
pe un an 40 franci
pe șase luni 20 „
pe trei luni 10 „

Abonamente la numerele cu data
de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 2 fl.
pe șase luni 1 fl.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei”.

Tratarea Românilor bucovineni.

Alaltăeri s'a început în camera
austriacă din Viena desbaterea bu-
getară.

Unul dintre vorbitorii cei din-
tâi a fost deputatul român bucovi-
nen br. de Vasilco. Publicăm mai
jos un extras din vorbirea acestuia,
care ne dă o iconă despre starea de
față a fraților noștri bucovineni.

Baronul Vasilco s'a plâns, că
Românilor din Bucovina nu li-se mē-
sură cu aceeași măsură, că sunt
chiar persecutați și asupriți.

Pare că ar sta scris undeva, ca
Românii din această monarchie să fiă
cei mai năpăstuiți, cei mai neîndrep-
tățiți dintre toți, cu toate că, cum a
arătat numitul deputat, ei sunt amicii
cei mai credincioși ai monarchiei.

În Cernăuți există de mulți ani
o universitate, unde naționalitatea
română autohtonă din Bucovina ar
trebui să 'și afe un scut, un sprijin
pentru limba și cultura ei, pentru
desvoltarea și înaintarea ei. Acastă
universitate germană însă nu numai,
că nu oferă elementului român acest

scut, d'ér este un focar periculos de
propagandă antiromână.

Deputatul Vasilco a trebuit să
constate în parlament, că profesorii
dela universitatea din Cernăuți, luând
afară pe cei de teologie, sunt duș-
manii cei mai înverșunați ai Româ-
nilor, că ațiță neconțin în contra
acestora și caută a-i discredita în
tot chipul.

Etă d'éră cum se înainteză in-
teresele de cultură ale Românilor
bucovineni de memorata instituțiune,
ce ar trebui să aibă menirea acésta.
Când s'a înființat universitatea din
Cernăuți s'au găsit și bărbați de
stat înțelepți, cari au dis, că ar tre-
bui să se țină sémă de interesele de
cultură ale populațiunii autohtone
române și să nu fiă exclusiv ger-
mană, ci o universitate paralelă ger-
mană-română.

Idea acestor ómenî înțelepți și
prevădători însă nu s'a putut realiza,
pentru că sistemul domnitor dualist
cerea ca în Austria cultura să fiă
sequestreată în favorul elementului
german, ér în partea de dincóce în
favórea supremației maghiare. Așa
s'au înființat una după alta univer-
sitatea germană dela Cernăuți și uni-
versitatea maghiară din Clușiu cu
tendințe ostile Românilor, și acum
vedem, că profesorii dela Cernăuți
emuléză cu cei dela Clușiu în a
unelti contra neamului nostru.

Cu drept cuvânt a protestat br.
Vasilco în contra procedurii senatu-
lui universitar din Cernăuți în afa-
cerea studenților români bucovineni,
cari au luat parte astă vară la con-
gresul din Constanța.

Acest senat constată însu-și că
studenții, despre cari e vorba, n'au
luat parte activă la nici o demon-
strațiă îndreptată contra monarchiei
nóstre, și totu-și li admonieză pen-
tru purtarea lor.

Răspunsul cel mai potrivit l'a
dat deputatul acela, care a exclamat.
„Dér la Bismark pot merge stu-
denții”.

Adevărul este, că pe studenții

germanî, cari au peregrinat la
Fridrichsruhe și au făcut politică
pangermană, nu i-a admoniat și do-
jenit suflet de om.

Mai mult. Cum arată br. Va-
silco, la universitatea din Graz se
intēplă adevărate scandaluri. Acolo
agitațiunile prusofile sunt în flóre
ađi ca nici-odată, și aceia, cari se
opun curentului ca Austriaci, sunt
luați în batjocură și uidiți. Și to-
tuși față cu studenții de-acolo nu
se iau măsurî de disciplinare. Rec-
torul merge mână în mână cu ei.

Etă cum stau lucrurile ađi în
monarchiă. Cei ce adoră pe Bis-
mark și dincóce pe Kossuth sunt
scutiți de ori-ce admoniare, pe când
ceilalți sunt bănuți ca dușmanî ai
monarchiei!

Deputatul Vasilco a mai atins
încă o cestiune fórte caracteristică
pentru stările actuale. Guvernul, dîse
el, se gândesce a înființa un gim-
nasiu rutén în Cernăuți, d'ér de îm-
plinirea vechei dorințe îndreptățe
a Românilor ca să aibă acolo o scólă
secundară română nu vrea să scie.

Adecă și pe Ruși pare a-i pre-
feri acuma guvernul Românilor. Și
pentru ce toate acéste? Pentru-că
Românii sunt, cum dîse br. Vasilco,
cei mai credincioși împératului și
imperului pentru că sunt cei mai
toleranți și pacinici, pentru că sunt
amici credincioși și desinteresați ai
monarchiei și nu așteptă a fi căști-
gați pentru ea cu lingușiri și prin
jertfe?

Bine ar fi decă Românii buco-
vineni s'ar cugeta mai profund asu-
pra motivelor tratării nedrepte și
asupritóre, la cari sunt espuși.

Atunci póte că ar ajunge la re-
sultatul, că este neapérat de lipsă
să se reculegă și să desășure o mai
mare energiă în apărarea limbei și
a naționalității lor, să nu mai suferă
ca acéstă mică țerișóră să fiă exploa-
tată fără milă de clicele veneticilor,
dușmanî jurați ai Românilor, și de
asociațiunile cavalerilor de industriă
din Lemberg.

Etă pe scurt vorbirea deputa-
tului br. Vasilco ținută în ședința ca-
merei austriace dela 27 Iunie n. c.:

Deput. Baron de Vasilco vorbește mai
întăiu de dorința Românilor de-a se înființa
un gimnasiu român séu clase paralele române
în Cernăuți. Guvernul vrea să înființeze acolo
un gimnasiu rutén. Decă s'ar înființa un ast-
fel de gimnasiu și dorința poporului ro-
mân ar rămâne nebăgată în sémă, acésta ar
însemna, că s'a dat o lovitură naționalității
române.

După acésta vorbitorul sulevă afacerea
participării mai multor studenți la *congresul
studenților români din Constanța*. Mai mulți
studenți români bucovineni au luat parte
la acest congres, la care s'a tratat numai
de lucruri științifice. În Iași ei au fost sa-
lutați la gară de cancelistul consulatului aus-
triac și au fost făcuți atenți, că s'au plâ-
nuit demonstrații anti-austriace. Studenții
au răspuns, că ei ca studenți austriaci și
civi academici dela o universitate austriacă,
sciu ce au de a face, și n'au lipsă de a fi
instruiți. Ei au fost primiți de către con-
sul, căruia 'i s'au plâns asupra procedurii
cancelistului. Consulul a observat că, ce-i
drept, cancelistul a salutat pe studenți la
însăroinarea lui (a consulului), d'ér celelalte
observări le-a făcut fără de nici un mandat.

În Constanța s'a inaugurat *monumentul
lui Ovidiu*, cu care ocaziune s'a ținut un
discurs festiv, care n'avu nici o tendință
politică. Apoi s'a dat un banquet festiv, la
care s'a cetit o poesiă, pe care studenții
români bucovineni n'au putut-o auzi, de-
órece ședeau prea departe de cetitor. La
reîntórcere veniră pe la *București*, unde se
intēplară óre-cari *turburări pe stradă*;
când studenții vădură acésta, ei plecară
imediat acasă. Dér în Cernăuți s'a pornit
în contra lor o cercoetare disciplinară și
după o penibilă investigațiă li s'a dat o
admonițiune. În motivarea acéstei admoni-
țiuni s'a dis, că, deși este dovedit în mod
denn de credință, că studenții n'au luat
parte activă la *demonstrațiunile îndreptate în con-
tra monarchiei nóstre*, de altă parte totuși
nu mai póte fi tras la îndoială, că ei, ca
cetățeni austriaci și ca studenți, au avut cu
ocazia acésta o purtare, pentru care trebe
să fiă admoniați. Acésta motivare stă în
contrađicere cu logica.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Gândurile.

Nópte! nópte! cum te-aștéptă
Sufletu-mi să vii tăcută,
Să găsesci a mea ființă
În amarul ei perdută!

În târziul tēu simți-voiu
Gândurile tot mai grele,
Ostenite de durerea,
Ce de mult o pórtă-'n ele.

De povara ei s'or rupe
Și-mi vor luneca din minte,
Picurând pe fóia albă
Întrupate în cuvinte.

Pe hârtie sta-vor triste
Înșirându-mi-se'n față,
Ca dovadă câte chinuri
Pot să 'ncapă 'ntr'o viéță.

Brașov.

I. Priscu.

NEAGA.

De Carmen Sylva.

„Hai, hai!” răsuna îngrozitor, adēno,
sub pământ, prin întunecimea bolții ne-
măsurat de înaltă.

În sus porneau fără șgomot coșuri
cu bolovanî de sare printr'o gaură pe unde,
departe ca o stea, lucea roșiatic lumina
dilei, și se cobora printr'o altă gaură în
jos alt coș gol, care cădea pe sarea cenu-
șie cu un șgomot înăbușit.

Ómenî cu cămăși de pânză cenușie,
cu briuri și cu pantaloni de piele, cu opinci
cu curele, steteau grămadă și strigau me-
lancolicul „hai, hai!” când isprăveau de
încărcat câte-un coș. Când se mișcau, se
auđiau zăngănituri de fiare, căci în jurul
picioarelor lor, mai jos de genunchi, aveau
cercuri de fier, de cari erau legate lanțu-
rile, cari nu-i lăsau să umble în voie.

Mai încolo stăteau rēnd alți ómenî
cu ciocane în mână și loveau măsurat bo-
lovani de sare, cari se prăvăleau urlând.

Pe urmă băgau pene în bolovanul
căzut și doi ori trei înși dēdeau cu câte
o piétră rotundă mare de tot în pene până

îl spărgea, și fiă-care lovitură rēsuna catunetul
prin bolta cea mare. Dinaintea fiă-cărui om se
afla jos pe pământ o lampă mică de tini-
chea plină cu sēu, în care un fitil mic lu-
mina numai locul, unde trebuia să cadă
ciocanul, și răspāndea o lumină tremurā-
tore peste obrazele galbene, întunecate ale
ómenilor. În cap aveau căciuli, d'ér pērul
nu le fālfaia până peste umeri, cum îl au
de obicei țeranii români, ci erau rași.
Acestea sunt ocnele României, în care
sunt trimși toți criminalii cei mari, cari
în alte țeri sunt decapitați séu spēnzurați.

În timpul, despre care istorisesc, oc-
nașii nu vedeau nici-odată lumina diley;
dormeau acolo, unde lucrau, pe sare, până
ce mureau. Multe dintre galeriile lungi,
înalte numai cât un om, duc în afară, și
dela capētul lor se vede înăuntru, ca în
infernul lui Dante. Fără să vrei trebe să
strigi: „Lasciate ogni speranza voi ch'en-
trate”, (voi, cari intrați aci, nu mai nădăj-
duiți). Și cu totă dreptatea, căci desnădăj-
duiți umblă criminalii galbeni la față, fu-
rișându-se încóce și încolo și își tērēsc lan-
țurile.

Intr'o dî un om bătrân sta cam la o parte

răđimat de ciocan și se odihnea. Își arun-
case pe umeri mantaua de lână cenușie și
se uita țintă în jos la lumina mică, păcătósă,
dela picioarele lui, care tremura, ca o viéță,
care se stinge. Pe dinaintea lui treceau
ómenî, cari purtau tot ast-fel de luminî
mică pe cap și îi spuneau ceva, ce el părea,
că nu aude. Fața lui, barba, mantaua, că-
mașa, toate păreau a se fi făcut galbene
cenușii, ca sarea. Oftă. De-odată se făcu o
mișcare în galerie, luminî se iveau și pie-
reau, și în zare se înclină o figură fru-
mósă de tînăr, care înțeleni, când dădu cu
ochii de nóptea, ce i-se întindea sub picio-
re și d'asupra capului. Tînērul era însoțit
de doi soldați. Dinaintea celei-lalte galerii
el făcu o încercare desnădăjduită, de a-se
asvērli jos, d'ér îl prinseră și îl împiede-
cară.

Multe priviri din adēncime se îndrep-
tară către el și multora li-se ivi în minte
cēsul, când se coboriseră și ei pentru în-
tăia-óră pe același drum, pe care așa de
greu îl mai faci înapoi. În sfirșit tînērul
intră în bolta cea mare, își plimbă căută-
tura desnădăjduită de jur împrejur și se
aruncă la pământ, nu departe de bătrānul,

Deput. Hajek: *La Bismark pot merge studenții!*

Deput. br. de Vassileo: *Profesorii universității din Cernăuți sunt, cu excepțiunea profesorilor de teologie, adversarii noștri cei mai înverșunați.* Scopul lor este, de-a ne discredită pe noi Români în toate privințele, de-a ne persecuta și de-a ne asupri. Vorbitorul afirmă, că și *Rutenii* sunt persecutați în Bucovina, și întreabă: „Dér ce se întâmplă în alte țări? Aici se provacă br. Vassileo la articuli apăruiți în „Wiener All. Ztg.“ cu titlul: „*Misterele dela Graz*“.

Deput. Dr. Steinwender: Minciuni!

Deput. br. de Vassileo: N'am dat creșterea articulelor, și anume am trimis pe un om de încredere la Graz, ca să cerceteze afacerea. El, spre durerea mea, m'a confirmat tot. *Nu se află ore vr'un senat (universitar), care să dea câte D-lui rector dela Graz o admonițiune?* Dacă senatul academic ar fi condamnat pe studenții noștri pentru că ar fi luat parte la un congres de studenți în Graz, m'aș închina înaintea unui astfel de Senat! La noi *Austriacii cei buni nu se dau afară pe stradă.* Și dacă un rector ar fi cutezat la noi să facă ce a făcut rectorul dela Graz, ar fi fost dat afară.

Poporația Bucovinei e credincioasă împăratului și imperiului, e tolerantă față cu cei de altă credință și față cu vecinii. *Antisemitismul*, care s'a lăsat peste toate provinciile, la noi încă n'a găsit teren.

Vorbitorul se plânge mai departe, că Bucovina e exploatată în mod nerușinat de *cavaleri de industrie*, cari în alte țări nu mai au ce căuta și cari în această sferă și îndepărtată țară voiesc să jöce un rol.

Vorbitorul spune cum o *societate de credit din Lemberg* a exploatat Bucovina și cere scutul guvernului față cu astfel de *bande de hoți*.

În fine discută dorințele Bucovinei în privința căilor ferate și încheie prin a declara, că densusul va vota pentru intrarea în desbaterea specială nu numai din punct de vedere al *disciplinei clubului*, ci și pentru-că, ca *Român*, consideră de-a sa datorie să sprijină în tot chipul interesele statului. Români sunt și vor fi tot-deuna amicii monarhiei, și nu amicii castigați prin lingușire sau prin jertfe, ci amici credincioși și desinteresati (Aplause).

Revista săptămânii.

Vrând să dăm cetitorilor noștri o mică iconă de întâmplări, ce s'au petrecut săptămâna aceasta înăuntru și înafară de țera noastră, vom începe cu:

Afacerea maturisanților din Blașiu. Din cele ce am scris în numărul nostru din Dumineca trecută, s'a putut convinge orî și cine, că afacerea aceasta a pus-o la cale guvernul unguresc din motive de nimic.

care sta nemișcat și se uita cum se svêrcolea tînerul de nebunesce.

— Nu pot, strigă el, nu pot trăi aici fără lumină! În vizuina asta de omoritori m'au aruncat pe mine? În noaptea vecinică? Nu pot!

Intinse mâinile în jurul său, pe urmă se ridică în sus și trase de lanțul, cu care îi erau legate picioarele.

— Încătușat, ca o fiară sălbatică, în noaptea și întuneric! dați-mi drumul! strigă el. Lăsați-mă să ies, nu pot trăi aici!

Atunci văd pe bătrânul, care sta lângă el și se uita în tăcere, cu milă, rădîmat de ciocan.

— Ah! strigă el, și se aruncă în genunchi, fă-ți milă de mine! Ia ciocanul și dă-mi una în cap de mă omorî!

— Nu m'ei îngăduit să te omor, dîse bătrânul posomorît.

— Dér eu vréu să mor!

Tînerul se ridică și vrî să se dea cu capul de un stîlp de sare, dér bătrânul îl ținu.

— Dér nu ești pe veci aici, dîse unul.

Tînerul rîse ca un nebun.

O inscripția nevinovată de pe un tablou fotografic, a fost destul, ca luminații din Peșta să afle nod în papură și să pornescă o strașnică cercetare disciplinară în potrița studenților clasei 8-a gimnasiale din Blașiu. Sâmbăta trecută nu șciam, că ce va răspunde ministrul școlilor, Wlassics, la protestul Consistorului din Blașiu și la cererea acestuia de-a se cassa ordinul de amănare pe timp nedeterminat a examenelor de maturitate. Acum însă șcim. În loc, ca ministrul să-și vadă greșela și să recunoască, că a fost sedus de slugile sale a da acest ordin, el încă și-l susține cu adausul, că examenele de maturitate au să se facă *numai după-ce se va fi încheiat cercetarea ordonată.* Cercetarea aceasta s'a început deja din partea procurorului Csiki din Alba-Iulia, fiind silit a asista întreg corpul profesoral al gimnasiului. Studenții să fi declarat în decursul cercetării, că cel ce a propus inscripția cu pricina, este colegul lor Tiberiu Brediceanu din Lugos, ér ei au primit propunerea. Nime dintre profesori n'a știut despre acesta, nici chiar profesorul lor de clasă Groze. Atât șcim până acum despre această afacere.

Pe rēvașul prigoniilor și persecuțiilor contra noastră mai avem de-a înșemna din această săptămână:

Osēndirea la temniță a unui preot român. Este onorabilul preot Nicolau Bistreanu din comuna Var (comit. Caraș-Severin). El a fost denunțat de păcătosul învățător „român“ Ioan Balint, că în ziua de 18 August 1894, dî-a născerei monarhului, ru s'ar fi rugat pentru iertarea păcatelor și sănătatea Majestății Sale, ci pentru liberarea întemnițaților noștri Rațiu și Lucaci. Denunțantul a dîs, că îndată după sf. liturghie a întiebat pe preotul Bistreanu, că de ce nu s'a rugat și pentru împăratul, la ceea-ce preotul să fi răspuns: „Nu se plătesce să ne mai rugăm pentru Majestatea Sa, fiind-că densusul este pricina tuturor nenorocirilor noastre. El ne-a vëndut pe noi păgânilor de Unguri. În locul lui mai bine m'am rugat pentru martirii națiunii noastre, cari se luptă, pentru-ca să ne scotă din mîna păgânilor de Unguri“. Procurorul Baráth Zoltán din Budapesta a acusat decî pe preotul Bistreanu, că ar fi sēvērșit crima de „*laesa majestate*“ și tribunalul a osēndit pe acusat la *8 luni închisore și la trei ani pierdere de oficiu.* Apărătorul acusatului, Ioan Cimponieriu, a apelat sentința la Curiă.

Și acum încă una pe rēvaș.

— Cinci-spre-dece ani, sunt ca și vecia!

— Eu sunt osândit opt-spre-dece.

— Eu două-deci și patru.

— Eu sunt osândit pe viață.

Tînerul se uită sălbatic și speriat.

— Cine șcie, ce îți fi făcut! dîse el în sfîrșit. Dér eu nu sunt om rău, eu am apērat nevinovăția!

Unul rise.

— A! va să dîcă dragostea te-a adus aici?... Am cam bănuț eu, cum te-am vēdut.

— Drăguța ți-ai omorîto, orî pe ălalalt? întrebă unul cu familiaritate.

— N'am să vă dau socotēlă vouă!

Atunci bătrânul îi puse mîna pe umăr:

— Sunt aici de șai-spre-dece ani și n'am fost nici eu om rău, nici necinstit, și de ce am făcut, răspund și astăzi înaintea lui Dumneșeu și a omenilor!

— Ce ai făcut?

— Eram la un stăpân aspru și rău și avusesem multă răbdare cu densusul, cu toate că ne făcea, să ne blăstēmăm viața într'una.

Este știut, că domnișorele române din Sibiu: Eugenia Simenescu, Alexandrina Cunțanu, Letiția Roșca, Elena Cunțanu și Leontina Simenescu, au fost învinuite cu

„*Transgresiune contra statului*“ pentru-că au purtat cocarde tricolore, când au întâmpinat în vara anului trecut la gara din Sibiu pe condamnații în procesul Memorandului, cari se reintorceau dela Clușiu. Advocatul apărător al domnișorelor a înaintat o apelațiune contra decisiunii judecătorei de cerc din Sibiu, care însă a fost respinsă pe cuvânt, că decisiunea contra căreia s'a făcut apelațiune, este decisiune finală, și că toate actele, ce se refer la această cauză penală, s'au transpus din oficiu la autoritatea administrativă competentă, adecă la șeful poliției din Sibiu. Acum d-l avocat Dr. Amos Frâncu, energicul apărător al domnișorelor acuzate, va înainta din nou recurs contra acestei decisiuni.

Românii și conferența interparlamentară din Bruxella. Eță o veste, care supără foarte mult pe Unguri. Anul acesta, în 12 August, se va deschide la Bruxella, capitala Belgiei, conferența interparlamentară, adecă o adunare de bărbați politici ai tuturor națiunilor din Europa, care discută an de an mijlocele, cari ar contribui la pacea și liniștea dintre popore. În conferența aceasta face parte și un grup de bărbați din parlamentul României, cari de câți-va ani încöce au adus înaintea acestui luminat corp suferințele și persecuțiunile, ce le îndură Românii din Transilvania și Ungaria din partea elementului maghiar, persecuțiunii, cari nu sunt de loc de natură a liniști spiritele și a promova interesele păcii în Europa. Lueru firesc, că Ungurilor nu le place acesta, și ne aducem aminte, ce sfortări făceau ei anul trecut la Berna, ca cestiunea română să nu fiă pusă la ordinea zilei Congresului. Anul acesta ei sunt și mai supărați, căci li-a venit vestea, că comisiunea, care pregătesce lucrările Conferenței a primit propunerea grupului român parlamentar, ca *cestiunea naționalităților și în prima linie cestiunea română să se pună la ordinea zilei.* Și acum foile unguresci tipă, ca din gura șerpelui, dér mai ales föia „*Magyarország*“ din Peșta, esclamă cu durere: „*Românii au învins!*“ Se mai plânge numita gazetă, că toate foile mari din străinătate, până chiar și föia „*Levant Herald*“ din Constantinopol, varsă din belșug în colonele lor plângerile Românilor, și că s'a

început o adevărată gônă în presa din străinătate contra Maghiarilor.

In macedonia a izbucnit revoluția. Eță cea mai nouă întâmplare, ce preocupă acum dîlbic întregă presa dinăuntru și din afară. Macedonenii s'au rēsculat contra Turcilor, din cauză, că acestia îi asupresc și prigonesc până la sânge. Rēscöla acesta a luat în zilele din urmă o mare întindere, și cu toate încercările celor interesați de-a-o ascunde, său cel puțin de a-i da o mai mică înșemnatate, totuși nu le prea succede. Scirile, ce vin din Macedonia spun, că rēsculații sunt organizați în cete numeroșe și bine armate. Intre ei și bașibozucii turcesci s'au întâmpat mai multe atacuri sângeröse, în cari mulți au cădüt moriți și răniți și de-o parte și de alta. În capitala Bulgariei, adecă în orașul Sofia, există un comitet macedonen, care a dat proclamațiunii la popor, ca să spriginescă pe frații lor macedonen în lupta lor de devorbire de sub jugul turcesc. Acest comitet a trimis și o telegramă generalului rus Ignatiev, în care îl rögă, ca să-și pună toate stăruințele pe lângă guvernul din Petersburg, ca *Rusia să spriginescă pe rēsculați.* Foile bulgare „*Pravo*“ și „*Svoboda*“ provöcă pe Bulgari, să se înarmeze și să sară în ajutorul fraților lor Macedoneni. Nu se pöte sci înaintea, că ce va urma din toate acestea. Fapt însă e, că în Balcani primejdia este mare, și că ușor pöte să se aprindă din schinteia mică un foc mare.

In Anglia s'a format un nou ministeriu, în frunte cu lordul Salisbury, șeful partidei conservativilor englesi. Fostul guvern-Rosebery a cădüt, pentru-că într'una din ședințele parlamentului i-s'a dat așa dîcend vot de neîncredere prin aceea, că majoritatea a primit propunerea deputatului Brodrick de-a se subtrage 100 funți sterlingi (1000 fl.) din lēfa ministrului de rēșboiu. Guvernul lui Rosebery era urmașul marelui bărbat de stat Gladstone, care s'a luptat așa de mult pentru ușurarea sortii Irlandesilor, și care a cerut dela parlament reforma de a-se da autonomie Irlandei. El însă, vēdend, că chiar partida așa dîsă liberală s'a desbinat în două, o parte combătand această mare și drēptă reformă, ér cealaltă spriginindu-l și mai departe în intențiunile lui nobile, în urmă s'a retras, lăsand lui Rosebery conducerea afacerilor țerii și rezolvarea programului său. Acum cădend și Rosebery, a venit la putere cel mai mare dușman al reformelor lui Glad-

Dér într'o dî se înrăi din cale afară. A pus de a biciuit pe sora-mea de față cu mine până ce a lăsat-o mortă. N'am mai putut îndura. Ne-am unit șese, șapte țeranî, și am tras la sorți, care să-l impuse, și sorțul a cădüt pe mine. Se dusesse la oraș, și era să se întörcă printr'o pădure. Il pândii de după un copac și'l culcai la pământ. A strigat numai: „*Dömnē sînte!*“ Și m'am bucurat, că am vēdüt, că tot a simțit durerea morții! Și când furăm înaintea judecătii și ne spuse judecătorul, că făptuitorul tot o să se afle odată și odată, eșii în față și dîsei:

— Eu sunt omorîtorul. Și pentru omor eu precugetare am venit acilea, pe viață după lege!

Tînerul se uită țintă în obrazul povestitorului; ai fi gândit, că-i sörbe cuvintele. În jurul amēndorora se făcüt un cerc de ömeni, luminat numai de lămpile cele mici, pe cari le purtau pe cap doi dintr'ensii, și cari le lăsa obrazul mai mult în întuneric. Vocea bătrânului rēsuna monotonă, fără intönări, par'că ce spunea nu-l mai atîngea. Din adēncime urca neîncetat tristul: „*hai!*“ și printre toate se aușea

sgomotul bolovanilor și al ciocanelor. Ici și colo pe zid, pe unde aluneca câte-o licărire de lumină, strălucea umedēla. Tînerul schimba fețe-fețe, cei-lalți erau galbeni, ca nisce umbre ale iadului.

— Nici eu, dîse el în sfîrșit — și öftă adēnc — nici eu nu sunt vre-un ticălos. Eram la horă într'o Duminecă, noi flăcăii ne prinseserăm în horă și jucam, și ne uitam cu cöda ochiului la fetele, cari stēteau prin prejur pe o pașiste, cu flori în pēr, ca să vedem, care se mai prinde în horă. Eu mă uitam la una Neaga.

— Neaga? întrebă bătrânul.

— Așa îi dîce; și când mă uitam eu la ea, ea vine și se aședă între mine și un flăcău din sat, ăla îi dă brănci încolo, și îi dîse:

— Cu fata ocașului nu joc eu!

Eu nu mai vēdqi cu ochii de manie, imi smulsei cuțitul de brēu și i-l implăntai în piept de-l omorî. Nu vrusesem să-l omor, că mă speriai și eu când îl vēdqi zăcend nemișcat, și Neaga strigă:

— Dömnē, ce-ai făcut? S'a isprăvit acum cu noi! Și plânse și se jeli și nu se

stone, adevă lordul Salisbury, care este adversar declarat al autonomiei Irlandezilor.

SCIRILE ȚILEI.

— 17 (29) Iunie.

Invetator roman arestat. „Koloszvár“ în numărul său de astăzi aduce scirea, că invetatorul român din Aldorf, d-l Anania Boldor, a fost prins „pentru agitațiuni“ și arestat în temnița tribunalului din Elisabetopol (Ibașfăleu). — Așteptăm să vedem, ce ticăloșia va fi și acesta, căci amenunțe până acum nu avem.

—o—

Furtuni și grindină. Din Ungra ni-se scrie: Marți în 13 (25) Iunie c. cam pe la 1 oră d. am. s'au ridicat asupra comunei noastre nisece nori grei și amenințatori, din cari, — după o vijeliă grăznică, care a desrădăcinat arbori, a descoperit coperișele caselor și a derimat clădiri — s'a descărcat o grindină, care a zdrobit cu desăvârșire holdele frumoase din partea cea mai mare a hotarului cu grâne. Tot asemenea a zdrobit și cucuruzele și ierba, pe unde a ajuns grindina. Paguba se urcă la mai multe mii. Asigurat n'a fost, decât numai unul dintre proprietari, cu toate că avem vre-o șese agenturi în comună. Toate acestea însă nu fac nici o treabă. Chiar singurul proprietar, care a fost asigurat, a trebuit să meargă la agenții din Cohalm, pentru a-se asigura. Fia acest dureros cas de invetatură pentru viitor. — *Ión Pleșia*, econom.

—o—

Bancă românească în Bucovina. „Deșteptarea“ scrie: Cine se nu se bucare de scirea cea bună, că acuma avem și în Cernăuț o bancă de bani românească? Banca asta s'a făcut mai ales cu stăruința neobositului nostru fruntaș boer, a domnului Modest cavalier de Grigoreea. Duminecă în 4 (16) Iunie s'au adunat adevă în casa „Societății pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina“ în Cernăuț vr'o 30 de persoane poftite de d-l Grigoreea; acei 30 de inși au primit statutele băncii, după ce au fost cetite, și au hotărât, că cu începutul luni lui Iulie n. banca se înceapă a lucra. La adunarea din Dumineca aceea s'a ales și direcția băncii, precum și consiliul său sfatul de controlă. Statutele băncii s'au dat tribunalului țării, ca să le întărească. Casa, în care se află banca, este în strada capitală din Cernăuț Nr. 8, rândul întâiu, și ori-cine dintre Români bucovineni ar avé trebuință, acolo se se ducă.

—o—

Hiperzel patriotic. D-l protopop gr. cat. al Orăștiei, Pap István, care în scriptele sale oficiose către autoritățile politice se subscrie „plebános“, și căruia i-s'au pus deja mai multe pe revas, în hiperzelul densului, cu privilegiul examenelor publice ținute la școala de fete a statului din loc, a

pus întrebările din religia în limba ungrărească—dise „Revista Orăștiei“. — Observând directorul institutului încurcătura fetițelor, pentru necunoșterea expresiunilor și terminilor eclesiastici, l'a provocat — spre rușinea lui — a pune întrebările și a tracta obiectul în limba maternă română a școlărițelor.

—o—

Prima căsătorie civilă. Încă nici nu s'a introdus căsătoria civilă și corcările între Unguri și Jidani au și început. La Seghedin s'a încheiat Dumineca trecută prima logodnă civilă între un locotenent de honveți maghiar, cu numele Szimonovics Karoly și între o Jidancă cu numele Déri Regina. Logodna s'a făcut în public, după toate formele legii nouă privitoare la căsătoria civilă. Cununia însă nu se va pute face înainte de Decembrie, deore-ce prima căsătorie civilă în Ungaria numai pe la începutul lui Decembrie a. c. se va pute încheia. Ce-i mai mult, mirele ungar este chiar de religia romano-catolică. Începutul așa-déră s'a făcut, și după cum arată semnele, nu e departe timpul, când și Ungurii vor avé să porțe percuni, ca frații lor Jidani.

—o—

Ce-i drept nu-i păcat. Notarul Iosif Kozonovics, care fusese suspendat din post, a publicat în foia „Südungarische Reform“ din Timișoara un articol, în care pe fisolgăbirul Ioanovics Sandor din Becas, cunoscut ca un mare dușman al Românilor, l'a făcut înșelător, om ticălos și cum i-a venit la gură, dîcînd despre el, că a falsificat acte, că a stors de pe spinarea omenilor diurne și aite. Coconul fisolgăbiru s'a supărat foc și i-a intentat notarului Kozonovics proces de presă pentru calumnia și vătămăre de onore, dér de géba, căci ce-i drept nu-i păcat. După cum cetim în „Egyetértés“, judecătoria de presă din Timișoara, unde s'a pertractat alaltăeri acest proces, pe Kozonovics l'a aflat nevinovat și l'a achitat, ér fisolgăbirul Ioanovics a rémas cu rușinea pe nas, fiind osândit pe de asupra și la purtarea cheltuelilor de proces, în sumă de 42 fl.

—o—

Ministrul de esterne Goluchowsky va merge la Budapesta, pe cât-va timp, îndată după ce se va deschide dieta în Septembrie — dîc foile unguresci.

—o—

Deputat bătut. La gara dela Szentés, fisolgăbirul Mátéffy Kálmán se întâlnise într'o dî cu deputatul dietal Sima Ferencz, pe care, de bucuria, că l'a întâlnit, începuse a-l îmblăti cu băta, până ce l'a făcut tot vînat. „Patrioții“ au ajuns apoi la judecată și fisolgăbirul Mátéffy a fost osândit din partea judecătoriei de cerc din Szentés la 450 fl. pedepsă pentru spargerea capului și alți 10 fl. pentru ruperea hainelor.

—o—

O isbândă a grăului românesc-ameliorat. Cetim în „Gazeta Săteanului“: „Se

scie, că cea mai bună și autorisată clasificăția a grăului din lume — a d-lui Henri L. de Vilmorin, unul din cei mai mari agronomi din lume. Până acum nici o varietate de grău român nu se vedea figurând în marea carte „Cele mai bune grâne“. Această regretabilă lipsă o vedem, în parte, împlinită, căci în ediția pentru 1895 a clasificăției grănelor, ce primim acum, găsim, că d-l Vilmorin și-a împlinit făgăduiala, ce ni-a dat în 1893, de-a face loc, după studii amănunțite, în culturile și clasificățiile sale grăului românesc, ce i l'a trimis d-l C. C. Datulescu, spre încercare. În adevăr, în secțiunea 28 a grănelor aibe la spic, cu musteți, turtit, cu epiletele largi, espasate și bobul colorat, găsim la aliniatul 4, ce cuprinde grânele cu „spicul mai lung, cu epiletele lungi“, trecut: „Grăul românesc îmbunătățit-Datulescu“. Mulțumim d-lui H. L. de Vilmorin, pentru atențiunea dată grăului românesc pentru a-l cultiva, studia și recomanda, căci va fi cu puțință să ajungem a furnisa străinătăței grâne de sîmînță, cum am furnisat pentru hrană. Acesta se va datora în prima linia propagandei, ce ni-a făcut-o marele agronom Vilmorin! Grăul românesc-ameliorat e de o mare puritate, greu și frumos la bob. Nu e întrecut de altul până acum, ca rodnicia și rusticitate. Doritorii de a avea această varietate, care ađi se cultivă pe o scară întinsă la Slobozia-Galbenu, se se înscrie de acum până se găsește și se vinde cu același preț ca grânele pentru esport“.

—o—

Școala, care maghiarisează. „Magyar Hirlap“ spune, că școala civilă din Iglo, cercetată de elevi slovaci și germani, face bune servicii de maghiarisare. Elevii, dîce numita fôia, au dat răspunsuri minunate din limba maghiară și vorbesc această limbă, ca și când ar fi născuți ungruri. — Bieții copii, cum îi maghiarisează cu ghiotura.

—o—

Directorilor postali, la cererea unei societăți de asigurare, ministrul unguresc de comerț li-a dat voie de-a pute ocupa și alte slujbe, ca agenți ai cutăror societăți de asigurare, ori ai altor instituțiuni private de binefacere și folositoare, fiind însă dator să facă arătare despre acesta la mai marii lor.

—o—

Rescola din Macedonia. Privitor la rescola din Macedonia, o telegramă din Sofia aduce următoarea scire: Poporațiunea de aici urmărește cu mare încordare cele ce se petrec în Macedonia. În urma agitațiunilor comitetului macedonen, s'au aflat 500 voluntari din tinerimea bulgară, cari au plecat deja spre ajutorul resculaților. Se crede însă, că guvernul le va opri trecerea graniței. Guvernul își cunoște misiunea lui grea, și va lua măsurile de lipsă. Palatul principelui este încă odată așa de bine pădît de miliția.

Deputația bulgară la Petersburg. Din Sofia se telegrafiază, că deputațiunea bulgară, care merge la Petersburg pentru a pune o cunună pe mormântul Țarului Alexandru III, a plecat alaltăeri dimineața prin Viena în Rusia. În deputațiune fac parte: metropolitul Clement din Tirnovo, arhimandritul Wassili, președintele Sobraniei (dietei) bulgare Todorov, deputatul și primarul din Sofia Dr. Mollov, apoi deputații Dr. Mintsovilis, Wazov, Nabetkov și Gesro.

—o—

Bătăia între muncitorii italieni și francesi. O scire din Aigues-Mortes spune, că între muncitorii italieni și francesi a izbucnit cêrtă și apoi bătăia, în urma căreia lucrările în mine au fost întrerupte. Spiritele între muncitorii sunt foarte iritate.

Esamene la sate.

Sudriaș-Jupanî, 7 Iunie v. 1895.

„Voi sunteți lumina lumii românești, voi sunteți cetatea, pe care eu o am zidit pe vârful muntelui pentru poporul român, cetate, care nu se pôte ascunde dinaintea privitorilor.“

Acestea sunt cuvintele fostului protopresbiter al tractului Sibiui, Simeon Popescu rostite cu ocaziunea adunării generale a reuniunii invetatorilor din districtul Sibiului ținută în Săliște în toamna anului 1885.

Aceste cuvinte, fără a mă gândi la ele, mi-au venit în minte acum, cu ocaziunea esamenului dela școala noastră din Sudriaș-Jupanî. Mult se cuprinde în aceste cuvinte, și mult bine s'ar pute aduce poporului nostru, decât înțelesul acestora barem în parte s'ar pute realiza de cătră aceia, la adresa cărora ele sună.

Durere însă, că nu toți invetatorii le înțeleg și nici își dau silința a-le înțelege, ci sunt și de aceia, cari habar n'au, — și aceștia sunt, cari consideră înalta chemare de invetator numai ca un mijloc de trai al vieții, — cari nu și împlinesc cu sumpătate datorița lor; cari în loc să-și mai adaugă ceva cătră cunoștințele căștigate în institut prin studiu și cetirea continuă de opuri pedagogice, uită și puținul acela cât au învățat, și apoi nesciind ce se se facă și încătrău se apuce, orbecă în întunec, făcînd la experiențe pe contul elevilor. Cu un ast-fel de invetator nimenea nu va fi mulțumit, — nici chiar el cu sine. Poporul va privi de o sarcină, care apasă greu asupra lui, ér copiii ca pe un dușman și torturător al lor. La un ast-fel de luminător se nimeresce dicala străbunilor noștri: „Quem dii odere pedagogum fecere“.

Nu-i vorba, nu e ușor a fi un bun invetator, — când te gîndesc mai de-a-prope la sarcina cea grea, pe care o primesc

mai mîngăia cunicî un preț. Scia ea, biet, bine de ce... Căci se și sfîrșise!

— Sandule! dise ea, Sandule! Mie mi-a fost sôrta să fiu nenorocită, la ce mă mai iubiși?... —

— A cui fată era? întrebă bătrânul.

— Nu știu, că nu vorbea nici-odată de tată-său; era la ocnă de mult și nu-i știu numele. O fi aici și el!

— O fi, dise bătrânul încet. Și urmă: Frumôsă-i Neaga?

— Oh! strigă Sandu, — și ochii îi străluciră prin întuneric, — e așa de frumôsă, încât se ține sôrele după ea, ca să o vadă. Are nisece ochi așa de mari și așa plini de jale, de par'că ar fi ochi de căprioră, când o atinge de môrte glonțul vînatătorului; pîrul îi e ca penele corbilor, și buzele rumene ca mărgeanul, ér dinții albi ca laptele, și trupul așa de mlădios, încât par' că ar fi trasă printr'un inel; și când umblă legănându-se așa nițel, par' că ar fi o împărătesă, urciorul de pe capul ei parc'ar fi o coronă, și când dă cui-va de bîut, îi face apa bine, ca cum îi face pămîntului roua d'întăi după uscăciune. Când ride, trebuie să ridi cu ea, dér nu ride

des, și de acum nu o se mai ridă nici-odată.

Flăcăul își șterse cu mîneca picăturile calde de lacrimi, cari îi curgeau din ochi. Pe urmă bătî din picior de îi zîngăni lanțul. Atunci își aduse aminte unde era, se uită la picioare, și era cât p'aci să-l doborô ér desnădejdea, decât nu-l întreba bătrânul;

— Multe ocarî o fi îndurat biata Neaga din pricina tătâne-său?

— Mai bine se n'ai copii, când e să ajungi în ocnă, dise Sandu.

Și se uită țintă înainte-i, dus pe gânduri.

Atunci veni un păzitor, îi dete un ciocan, o lampă, și îi porunci, să meargă cu el la nisece bolovanî de sare, unde mai erau o mulțime de necunoscuți, cari se uitau la el cu nepăsare. Ridică ciocanul și începî se dea în sare, ca cei-lalți, când de-odată se făcî lumină în ocnă. Sute și sute de luminări se aprinseră, căci era vorba se vie Domnului cel nou al țării. Se făcî o mișcare mare printre ocașii, mișcare plină de așteptare, de nedejde, de frică,—pe care l'o ierta? căruia i-o da drumul?

Se vede, că umbrele tot mai aveau sînge prin vine. În sfîrșit intră Domnul cu tînăra și frumôsă-i Dômnă, îmbrăcată cu manta lungă și cu vîl alb. Vorbia cu ea încet, căci tremura ușor și se uita în juru'i cu ochi speriați. Curînd ochii îi se umplură de lacrimi, când îi înconjurară toate ființele cu fețele galbene și le cădură în genunchi căpî-va, împreunându-se mînele cu gesturi mute, alții rugându-se tare să le dea iertare și libertate. Tremura din tot trupul, dér dulcele-i zîmbet trecu ca o salutare cerescă, ca o suflare a libertăței prin iad. Coborise întristată sutele de trepte.

— Și ômenii ăștia nu mai ies nici-odată la lumină? întrebă.

Ea vedea colo numai nisece ômeni nenorociti și se ruga încet de soțul ei să-și erte. „Decă ar fi după tine“, dise el zîmbînd, „atunci s'ar deschide toate închisorile, n'ar mai fi lanțuri... Decă n'ar mai fi nici criminali bine ar fi, dér...“

Visita domnăscă se isprăvise; repede stinseră luminările, și ocnă se cufundă érăși în nôpte adîncă și desnădejde. Dér etă, că intră un funcționar, chemă pe ocașii în jurul său și le spuse: că unuia

pedepsa pe viêtă i-se schimbăse în două-deci și cincî de ani; altuia dela două-deci și cincî de ani i-o scăduse la două-deci; altuia îi lăsase numai dece, altuia ér numai șapte, ast-fel că fiă-căruia i-se făcî o pârțică de mîngăiere. La patru inși le cădură lanțurile de tot.

— Ion, Stan, Tănase, Vlad, voi sunteți iertați!

Tăcuți și serioși ascultară cei patru inși cuvîntul de libertate.

Bătrânul de adineaori se duse la Sandu:

— M'a iertat, dise el. Mă chiamă Vlad și mă duc la Neaga, căci eu sunt tatăl ei!

— Dumnéta ești tatăl ei! Atunci spune-i — spune-i... nu, nu'i mai spune, că m'ai vîduț! Pôte, că nu scie unde sunt! Las'o să mă uite, că eu am murit!

— Eu am scăpat și ai să scapi și tu, dise bătrânul. Sandu se uită la el:

— Da, când oi îmbătrâni și când Neaga mă va fi uitat de mult.

— Decă'i din sîngele meu, nu uită. Rămăi cu bine, și nu te lăsa pradă desnădejdei.

asupra lor aceia, cari se fac învățătorii poporului, — căci dela aceea, cum își vor împlini chiămarea lor, atârnă viitorul, binele și fericirea poporului, a cărui sorte e încredințată în mâinile lor. Tocmai de aceea, fericit se va simți învățătorul, care cu conștiința liniștită va pute să dăcă la sfinșitul fiă-cărui an școlastic: „M-am împlinit tot-deuna datorința mea“; și la din contră, greu trebuie să-l mustre conștiința pe acela, care nu și-o împlinesce.

Pare-că asupra școlii noastre este un blăstăm dela Dumneșu pentru cine scie ce, căci noi avuserăm parte tot de astfel de învățători, cari n'arată nici un zel pentru binele, viitorul și fericirea poporului nostru. Așa a fost în trecut cu învățătorul în pensiune, — așa-i astăzi cu actualul învățător *Trifon Lugojan*, al cărui examen, ținut în 2 Iunie v. sub conducerea P. On. D-n protopresbiter, ca inspector tractual, asistat de comisarul de esamene, precum și de mai multă inteligență din loc și jur, — a avut un rezultat, care numai cinste nu pôte să-i aducă. Din 45—50 de elevi, cari au ceretat școla regulat pe timpul substituirii prin preotul *Dimitrie Tătar*, abia s'au prezentat la examen 18 inși (14 elevi și 4 eleve.) Și că s'a cercetat așa rău școla, cauza este însuși el, că n'a ținut orele regulat și deplin, că n'a ținut semă de planul de învățământ, că nepreparându-se în scris, n'a fost în stare să ocupe fiă-care despărțământ, — ér lectiunile, mărginindu-se pe lângă manual, au fost seci, neinteresante și fără vieță, — ceea ce a produs în elevi disgust și mai în urmă părăsirea școlii la o parte din ei.

Dér greșela cea mai mare, ce a făcut-o, care nu i-se pôte nici scusa, nici ierta, este, că fiind substituit în locul preotului *Dimitrie Tătar*, care și-a ținut de datorință a face un conspect despre tot materialul propus din fiă-care obiect cu fiă-care despărțământ, a dat la o parte acest conspect, ba a făcut la urmă și o observare, care denotă din destul nematuritatea și copilăria lui.

Însé pentru acesta a fost aspru dojenit din partea prea On. D-n protopresbiter și în fața tuturor.

Esamenul s'a început după recitarea în cor a rugăciunii „*Impérate ceresc*“ din partea elevilor, după care a urmat esaminaarea, mai întâi din religione și apoi din celelalte obiecte de învățământ. Cu cei din anul întâiu și al doilea s'au examinat rugăciunile, ér cu ceia-laltă din istoria biblică despre *Iosif*, *Moise*, *Iovan Botezătorul* și născerea lui *Is. Christos*. Din istoria biblică examina, având manualul deschis și uitându-se în el.

Recitarea rugăciunilor s'a făcut așa, ca și când elevii ar fi învățat rugăciunile nu dela învățător, ci dela părinții lor. Așa d. e. în rugăciunea „*Tatăl nostru*“ în loc de: „*Vie împărăția ta, fie voia ta*“ s'a dîs: „*Fie împărăția ta, fie în voia ta*“.

În loc de: „*precum și noi ertăm păcătoșilor noștri*“, — s'a dîs: „*precum și noi s'ertăm pe păcătoșii noștri*“. Ce se atinge de istoria biblică, ea s'a făcut așa, ca și când ar fi fost vorba de istoria poporului *Jidovesc*, ér nu ca să se producă în elevi simțăminte religioșe. Nici o învățătură morală n'a scos și nici o aplicare la elevi nu s'a făcut.

Din limba maternă s'au cetit unele bucăți de cetire. Intrégă esplicarea piesei s'a mărginit la recitarea cuprinsului cu cuvintele din carte. Alte exerciții, precum ortografice, stilistice și gramaticale nici p-veste.

Și mai rău a mers din comput. Computul este un obiect de cea mai mare însemnătate după religione. Pe el trebuia să pună pond mai cu semă în timpul acesta al materialismului, când lupta pentru existență e mai infocată. Dér densul nu și-a prea spart capul atâta, judecând după întrebări și răspunsuri. Le pune astfel de întrebări, cari în vieța de tôte zilele nici când nu pot să-i vină înainte în loc ca să întrebe pe copii din sfera de vieță a părinților lor. După-ce întreabă pe un începător cât face $4 + 5$, elevul răspunde că 9. Pentru-ce? motivul? Dér mijlocul prin care putea să-i arete, adecă mașina de comput, a fost scos'o afară, ca pe un lucru netrebnic. Altuia, care abia scia computa cu numerii 100, îi dă un exemplu de adunare cu întregi și decimale, — firesce n'a putut nici cum să o facă. Și încă un exemplu cu numerii seci, pentru-ce a și fost făcut atent din partea presidiului, ca să îmbrace tema prin exemple practice.

S'a mai examinat din limba maghiară cu care se vede tréba s'a trudit à conto celor-lalte obiecte, ca d. e. istoria și geografia, istoria naturală, gramatica și fizica, cari nu s'au propus de loc. Am vădut, că elevii sciau să cetescă. D'asemenea nici cântările — nici cele bisericesci, nici cele naționale — nu s'au propus.

Esamenul s'a încheiat prin câte-va cuvinte bine simțite, adresate din partea presidiului elevilor, — punându-le la inimă foloșele și însemnătatea învățaturii, ér după dimiterea lor, prin pilde și asemănări arată, cum trebuie să fiă și să se pörte un învățător, pentru-ca să correspundă pe deplin sublimiei sale chiămări. Arată mai departe, că închipuirea și semidoctia au urmăriile cele mai rele pentru fiă-care om — mai cu semă față de aceea, cari sunt la începutul carierii lor; laudă modestia, ca pe una dintre cele mai înalte virtuți.

Așa a decurs esamenul dela școla noastră.

X.

Vaidasig, Maiu 1895.

În 31 Maiu st. v. s'a ținut esamenul public în comuna noastră *Vaidasig* (proto-

presbiteratul *Turdei*). Ca comisar presidial a fost *P. O. D. Petru Roșca*, proto-presbiter. Afară de membrii comitetului parochial, dintre poporenii n'au prea luat parte la esamen, din cauză, că era *Mercuri*, în zi de lucru.

Deși dela *Pasof* încóce copiii au ceretat neregulat școla, învățătorul *Paul Stanciu* a făcut totuși un progres multămitor, așa încât pe toți ne-a pus în uimire, încă chiar dela început, prin cântarea „*Impérate ceresc*“, esecutată de copii și copile în două voci.

Esamenul s'a început la 8 ore dimineța și a durat până la 12. S'au examinat din tôte obiectele de învățământ; răspunsurile au fost precise și chiar surprinzătoare din partea elevilor. Intreg publicul ascultător rărase mișcat de frumosul progres dovedit.

S'au examinat 30 elevi, cari toți erau îmbrăcați în haine de sərbătore și cu fețele vesele. S'a făcut bun progres cu desp. I, II, III, dér apoi cu deosebire cu desp. IV, V, VI din gramatică, geografia, religia și comput au întrecut așteptările tuturor. Esamenul din cantul bisericesc și național, cu care s'au încheiat esaminările, ni-a făcut plăcere rară și bucuria, vădend și aici un progres atât de frumos.

De încheiere a ținut *D-l* proto-presbiter o vorbire foarte frumoșă, îndemnând pe *d-l* învățător, ca și în viitor să lucreze cu acest zel.

Copiiilor, ca indemn la diligență, li-s'a împărțit un premiu de 1 fl. din partea episcopiei bisericesci.

Alecsa Grindean,
epitrop I.

Poporul nostru și asigurările.

Averea și agonisela nici unei clase de ómenii nu este espusă la atâtea daune și primejdii, ca a economului. De multe-ori séménaturile lui, mai gata, sunt inecate de apă, de petró séu nimicite de secetă; de multe-ori vitele lui se prăpădesc de bóle; de multe-ori casa, șura și celelalte clădiri ale economului sunt distruse de focul mistuitor.

Pe când neguțătorul și meseriașul au averea lor mai asigurată, pe atunci a economului este foarte espusă întemplerilor, dela al căror mers atârnă în tot-deuna prosperarea, stagnarea, séu nimicirea averei lui.

Tocmai fiind-că averea economilor noștri este așa espusă, n'ar strica, ca ei să fiă mai prevădători și mai înțelepți, căutând a-se asigura în contra elementelor nimicitoare.

Poporul nostru a fost prea de dat până acum cu aceea, ce i-a rânduit sorte, care de cele mai multe-ori așa a fost de nemilósă față de

el, încât nu i-a lăsat decât țipete și vaete. Cine n'o crede acosta, mérégă după un foc mai mare la fața locului și se va convinge, că adevêrul vorbim.

Scenele mișcătore, ce se produc în urma focurilor mai mari, sunt în stare să înmóie și inimile cele mai impetrite; ele au și dat un indemn puternic la înființarea băncilor de asigurare.

Dér poporul nostru dela început nu a fost prea aplecat spre asigurări, și acesta din mai multe considerațiuni. De o parte vădend, că băncile de asigurare sunt mai tot în mână streine, de altă parte socotind, că plătind el și următorii lui regulat câte-va decenii ratele la banca de asigurare și neintemplerându-i-se nici o daună, el numai se sêrăcesce pe sine, recumpărând obiectele asigurate și îmbogățind banca.

S'au mai întemplat apoi și casurii de acelea, că agenții de asigurare, cutreerând satele, au încassat sume mari de bani de pe la popor, pe cari nu le-au administrat băncilor respective, ci au luat'o la sănătosa cu ele, lăsând pe ómenii cu buzele umflate; séu că nu spuneau condițiunile de asigurare drept, și când ómenilor le veneau polițele (contractele) se pomeneau numai, că au fost duși pe gheață, avend sé plătescă sume cu mult mai mari, de cum s'au fost comitit cu agenții de asigurare; séu că după incendiuri, sub un pretext séu altul, nu li-se solveau sumele asigurate întregi.

Am mai poté continua, arătând și alte nedreptăți și înșelătorii, ce a suferit poporul nostru cu asigurările, cum de pildă au fost citați pe la judecătoria, condamnați la pedepse însemnate și mai pe urmă chiar esecuați. Acestea tôte au făcut, ca el să fiă gata mai bucuos să suferă o daună elementară, decât o daună și nedreptate făcută de ómenii.

Apoi se scie, că atară de darea erarială, poporul nostru trebuie să mai plătescă o sumedeniă de aruncuri pentru comună, drum, comitat, școlă, biserică și altele, așa încât pe lângă tótă încordarea puterilor sale materiale, el nu mai e în stare a plăti și pentru asigurare, unde nu este silit și esecuat, ca la celelalte aruncuri.

Sé nu se credă, că dóră am fi contra asigurărilor. Acestea sunt, în adevêr, cele mai bune și salutare înșoțiri, pentru ca cel asigurat „să se pótă culca liniștit“, după cum se dîce. Și e rău, decă chiar și aceia, cărora le dă mâna, nu s'ar asigura.

Asigurările sunt mai de multe

Cei patru liberați se îndreptară spre eșire și periră repede în întunecime din fața privirilor pismașe, cari îi urmăreau.

În sat, d'asupra iadului grozav, era numai lumină și sóre; cununii și ghirlanlandele împodobeau casele și stradele pitoresci. Colo în mijlocul horei, care se tot mărea, se audeau viorile, cobzele, țimbalarele lăutarilor țigani, cari nu mai aveau o clipă de odihnă; printre ele se audea fluieratul ascuțit al naiului, și răsuna bătaia din piciorle a flăcăilor, ale căror cămăși, albe ca pomii înfloriți și bogat cusute, luceau peste pantalonii cei albi. Pălăriile lor erau pline cu flori; la cingători le atârneau basmale cusute cu culori, și ei strigau și chefuliau și săreau pe când fetele, pe cari le țineau de mână, jucau cât se pôte de frumos și de liniștit, par-că alunecau peste ierbă, fără ca să și misce piciorle. Și cămășile și fustele lor erau bogat cusute cu roșu și negru, și scilipeau de fluturi aurii. Códolele le erau împletite cu flori, și nevestele cari erau îmbrăbodite cu maramelungsubțiri, avéu cel puțin o garofă la ureche. Femeile române sunt foarte îndemănatece la cusut și la țesut, și horele lor sunt o frumșete rară. Une-ori se audeau strigătele jucătorilor, cari duceau

hora, și cărora cei-laltă le răspundeau, ori țiganul își cânta viorei plimbându-se prin mijlocul horii, par-că urma și el jocul, ca să-l întărite mai mult. Cântăreții erau neobosiți, și când isprăveau cu hora, începeau chindia, briul, ca la bréza, sultânica, și cum le mai dîce la tôte jocurile lor frumoșe. Jucătorii înfierbântați se duceau și veneau dela puț, ca să și mai ude gura, și din pridvorul unei case, pe care erau atâr-nate coróne, priveau Domnul și Dómna cu garda lor. În amestecătura aceea de tôte culorile, Dómnei nu'i perise din ochi întristarea adencă, ce o cuprinsese când văduse oca.

În sfinșit hora se sparse, și în mijlocul ei fură aduși cei patru ocași, cari veneau să mulțumescă Domnului, că îi iertase.

Bieții ómenii galbeni, par-că eșiau din morment, așa erau de streini în lumea cea veselă, așa erau de serioși. Unul sta nemșcat și și întorcea capul după sunet, orbise. Dómna făcú daruri ómenilor și îi întrebă cu glas blând, decă aveau mult până acasă?

— Numai așa de puțin ai iertat? întrebă ea încet pe soțul séu.

— Altădată mai iert și pe alții, răspunse el tot încet.

Domnul purta un vestmânt lung de mătase și mijlocul îi era încins cu un șal minunat; pe cap avea ișlic, adecă o căciulă mare de blană. Barba lui bine îngrijită îi acoperea peptul. Era măreț la umblet și zimbea rar.

Dómna avea pe ea o manta lungă de mătase verde, cusută cu aur și cu samur pe margine; de-asupra cădea un vél de mătase subțire, ca țesătura de păianjin. În palatul ei avea femei, cari torceau și țeseau foarte frumos, și chiar țesăturile de lână erau foarte subțiri și nu se stricau lesne. Ea admiră cămășile țerancelor și sâlbile de aur dela gâtul lor, și dărui multora bani noi să și facă salbe.

Când se mai răcori spre séră, veniră trăsurile cu câte opt și chiar doi-spre-đece cai înaintași; pentru fiă-care patru cai era câte un surugi, cu mintean bogat cusut și cu mâneci albe, ce falfăiau, cu briuri late și cu panglică lungă la pălării. Învertiră bicele lungi pe de-asupra capetelor și plecară în góna mare, plesnind și strigând. Curénd tôte periră în nori de praf.

Departele de oca era un sat frumos de munte, înfundat în arșița sórelui, care apunea. Un om sta singur pe dél, rădimit de toiag, și se uita în vale, par-că căuta printre stâlpii prispelor fiă-cărui case vre-o ființă cunoscută. Dér nu se întorsese încă nimeni dela câmp. Nu trecú mult și se auđiră departe clopotele vacilor, și fetele și băeții veneau singuri séu câte mai mulți, vorbind și riđend, pe urmă veneau femeile torcend și cu copiii în brațe, pe cap și la spinare. Bărbații veneau mai încet, cu unelte grele pe umeri, și fumau.

Peste puțin fumuri subțiri, albastre eșiră din coșurile caselor: femeile pregăteau de mănecarea de séra, pe când bărbații mai stau prin prejur de prispe și vorbeau. Pe urmă eșiră de prin case fetele cu urciore colorate și cu donițe pe umere, și se duseră să scótă apă dela puț. Flăcăii se apropiau și se rugau să le dea și lor câte o înghițitură, și pe ici pe colo le strecura câte-o glumă. Nebăgat în semă de nimeni, sta mereu nemșcat omul de pe dél și se uita spre sat.

— Veniți încóce! strigă una din fete. Vêdúi ceva în apă!

Și se uită în puț rēdend cu șiretenie.

felurî: contra focului, grindinei, vieții, primejdiei (bólei), pentru un anumit șir de ani, și altele, pentru cari cei cu dare de mână se pot folosi amărât stărei lor materiale.

Când e, ca cine-va să se asigure, să caute tot-deuna după banca, care e mai solidă și tot-odată mai aproape de el, ca să se mai pótă informa din când în când, că cum plătesce la cas de pagubă, și că merge ea înainte séu dá înderét.

Póte că multe nedreptăți și daune, ce a suferit poporul pretutindinea, le-a avut înainte și Curia din Budapesta, când în anul 1894 sub Nr. 316 a adus hotărîrea, prin care asiguratul este obligat a plăti numai rata primă de asigurare, când adecă i-se dá la mână polița, în care se cuprind tot-odată și condițiunile de asigurare. Una din aceste condițiuni dice, că banca nu este obligată a plăti dauna făcută de foc, decât ratele nu s'au solvit la timp, prin urmare nici asiguratul nu pótă fi silit a plăti ratele, și polița se privește de amândouă părțile ca nimic.

Așa-déră, după hotărîrea de mai sus, decât a trecut un an dela data asigurării, poți să nu mai plătești ratele, respective să-ți scoți cambiile căci banca nu te mai pótă sili, precum nici tu nu poți cere despăbubire, la cas să-ți se întempe daună, decât n'ai plătit la timp.

De-almintrelea ar trebui să se asigure poporul nostru prin clădiri mai solide de piatră și cărămidă, și prin alte însoțiri obștesci, la cari banii plătiți, și decât n'ai daună, nu sunt perduți pentru vecie, ci mai curând séu mai târziu se pot întorče éráși cum-va spre binele și folosul téu propriu.

Astfel de însoțiri s'ar pótă înființa în fiă-care comună, la cari să fiă obligați apoi toți locuitorii a contribui după starea lor materială, având a fi despăgubiți la cas de daună prin foc séu bóle de vite, tot în aceeași măsură, după cum au și plătit.

Să nu mai așteptăm, ca tot alții să facă cele bune și de folos, ci să mai încercăm a face și noi câte-eva. — „Ajută-ți, și Dumnezeu îți va ajuta,” dice un proverb, la care ar trebui să ne cugetăm și noi mai adese-ori.

I. G.

Adunare învățătorască.

Inand, 28 Iunie n. 1895.

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din tractul *Tinca* și-a ținut adunarea

în școlă română gr. or. din comuna Janosda la 8 (20) Iunie n. c. Decursul ei îl reasumez în următoarele:

1) După invocarea duhului sânt, la care a luat parte M. O. D-n Nestor Porumb, adm. prot., asistat de preoții: Iosif Nagy, Georgiu Blaga și Eutimiu Blaga, ér la finea serviciului divin M. O. D-n administrator protop. a salutat adunarea printr'un frumos discurs, toți membrii de față s'au dus în sala de învățământ, unde prin președintele reuniunii au fost salutați, declarând adunarea de deschisă.

2) S'a constatat prezența membrilor, cari cu excepțiunea a 2—3, au fost de față toți.

3) A urmat raportul comitetului despre starea cassei, și a bibliotecii, din care rezultă: că reuniunea posedă un fond de 104 fl. bani disponibili și 17 fl. în restanțe; biblioteca în prezent nu posedă nici un op, de ore-ce opurile, ce s'au cerut de bibliotecar, nu se află, séu sunt oprite; de aceea adunarea a autorizat pe M. O. D-n administrator protopopesc să procure opuri științifice-didactice în preț de 20 fl.

4) S'au ținut prelegeri practice prin învățătorii: *Mihai Hașag* din limba maternă, *T. Roșu* din exercițiile intuitive și *V. Străuș* din istoria patriei. Aceste prelegeri, după observațiunile făcute din partea membrilor: Ioan Costa, Pavel Pop și preotul Georgiu Blaga, s'au primit cu plăcere.

5) A urmat cetirea disertațiilor din partea membrilor: Ioan Costa, *Mihai Hașag* și *T. Roșu* și anume: I. Costa a disertat despre „primele școle creștine”, M. Hașag despre „educațiune”, și T. Roșu a disertat asupra temei: „Ce pótă învățătorul forma din copil”, — cari au fost ascultate cu viu interes și foarte viu aplaudate.

6) Adunarea a hotărît, ca în viitor ședința reuniunii de primăveră să se țină într'o comună, de-odată cu ținerea esamenului cu școlarii.

Nu pot a nu exprima mulțămirea d-ni preoți și anume: Ioan Costa din loc, Iosif Nagy din Roit, E. Blaga din Tulca și George Blaga din Homorog, cari au bine voit a ne onora cu prezența; și în desclinit M. O. D-n Nestor Porumb adm. prot. și preot în Tulca, care, și înainte de a ocupa acest oficiu, la tóte ocaziunile a arătat și arătat interes și abnegațiune față de cesțiunile bisericesci și școlare. Dorim din tótă inima, ca duhul sfânt să se pogóre asupra D-sale, ajutându-i a conduce definitiv acest tract, veduvit aproape de doi ani.

Ioan Costa,
v.-preș. reuniunii.

Apel.

cătră foștii membri ai societăței academice „România Jună”.

Adresăm rugarea cătră toți foștii domni membri ai societăței academice so-

cial literare „România Jună”, să bive-voească a ne trimite cât mai curând adresele D-lor pentru de a-i pótă informa despre tóte dispozițiunile, ce le-am luat și le vom lua pentru sərbarea iubileului de 25 de ani ai existenței sale.

Adresa: Viena IX/2 Lazarett gasse Nr. 26.

Pentru comitet.

Stud. tech.
T. Popovici,
secretar.Stud. med.
A. Fodor-Crețulescu,
președite.

ECONOMIA

Secerișul în anul acesta.

După informațiunile adunate dela 940 economi din diferite părți ale țerei, speranțele, ce le putem avé în secerișul din acest an, se prezintă în următorul chip:

Sămănăturile de tómnă în tótă țera sunt slabe de tot, abia decât vor da icf și colo un seceriș mai slab decât de mijloc. Mai peste tot locul ele au fost sămănate târziu, din care causă mai ales sęcara, care nu apucase să-și facă din tómnă tufe, a suferit foarte mult. Grâul, din contră, nu s'a putut desvolta la timp din cauza prea târziei desprimăvăreri. La acesta s'au mai adaus multe vijelii, ploii torențiale, ba chiar și rupturi de nori din zilele din urmă, cari în multe locuri au oborit holdele, pricinuind multe pagube.

Sămănăturile de primăveră, din cauza iernei lungi, în tot locul s'au sămănat târziu și ast-fel s'au și desvoltat târziu; orzul mai cu sémă a suferit mult, ovésul mai puțin. Peste tot luat însé, nici una dintre spicósele de primăveră nu promite un seceriș nici măcar mijlociu, ba orzul va da un seceriș mult mai slab, decât de mijloc. Cucuruzul însé, deși sămănat târziu, în urma ploilor s'a desvoltat frumos și promite recoltă bună, mai ales decât va urma după acesta un timp călduros favorabil. Sfeclele de zahar și cele de nutreț în multe locuri au trebuit să fiă a doua-óră sămănate; promit o recoltă mijlocie. Cartofii promit o recoltă mijlocie bună. Nutreț peste tot are să fiă mult, deși din cauza ploilor multe și mari a fost în multe locuri noroit.

Lipsa de muncitori se simte în acest an mai mult ca altă-dată. Mult contribuie la acesta faptul, că lucrătorii din Ardél emigréză cu mulțimea în România, ér Slovaci din nordul Ungariei trec în America. Înmulțirea fabricelor încă a ocupat multe brațe muncitoare, a cărora lipsă o simte acum agricultura.

Peste tot ăis, secerișul acestui an are să fiă la noi, după tóte probabilitățile, mai slab, ca cel din anul trecut.

În România se speră la un seceriș bogat în tóte privințele, ceea ce servește spre

mare bucuria agricultorilor, cari anul trecut au suferit foarte mult din cauza seceței. Prețurile bucatelor încă s'au urcat, ceea ce mărește și mai tare bucuria agricultorilor.

Seceratul, clăitul și căratul holdelor.

Grâul, ca și cele-lalte spicóse, până când ajunge la cócere, trece prin trei perioade mai însemnate: perioada formării paiului, a înfloririi și tormărei bonului, și perioada cócerei bonului. Perioada din urmă se începe, când paiul și-a schimbat colórea lui verde în galbină.

După înflorirea spicului, se forméză între foițele aceluia, între pleve, o materie zámósă, care pe încetul se tot întărește, până când se face așa de tare, încât abia se pótă sdrobi între dinți. Dér seceratul nu trebuie amănat până când bonul s'a întărit așa de tare, de-ore-ce într'un asemenea cas, s'ar pótă scutura prea multe grăunțe.

Decă bónele nu sunt încă tari destul, ci cevași mai moi, așa încât se pot sdrobi ușor între dinți, atunci se dice, că grâul e în pargă. De altcum se pótă vedé, că nu tóte spicósele se desvoltă și se coc de-odată, ci treptat, precum au și răsărit. Ast-fel se pot afla la început în fiă-care holdă spice cópte bine și spice numai în pargă.

Grâul secerat numai în pargă, precum și cel crescut pe locuri mai ridicate, pe deluri, este mai roșu, mai bobonat și mai arătător, ca cel secerat mai târziu și crescut pe șesuri și care este mai sęc și mai alburu.

Grâul ar trebui secerat în decurs de o săptămână, de-ore-ce lăsându-se prea mult nesecerat, se scutura mulțime de bóne din el. De aceea s'au introdus în economiile mai mari, în timpul din urmă, mașinile de secerat, ca secerișul să se pótă face cât mai în grabă, în decurs de câte-va zile.

Grâul e prea copt atunci, când spicele încep a-se încărliiga și îndoi, ér plevele a-se desface, așa încât se pot vedé chiar bónele. Că dintr'o ast-fel de holdă se scutura o mulțime de bóne, acesta se pótă vedé de acolo, că intrând ploi mai îndelungate după seceriș, fac ca bónele cădute să încolțescă și să răsără, încât se pótă vedé holdă verde prin miriști.

Plugarii ar lucra dér tare înțeleptesce, decât s'ar sili a isprăvi cu secerișul cât mai în grabă, în decurs de o săptămână cel mult. Spre scopul acesta ar trebui înlocuită se-

— L-am vedut deslușit de tot; acumă sciu pe cine am să iau de bărbat.

Tóte voiau să vadă, și se împingeau unele pe altele și zimbeau; căci se dice, că decât te uiți mult în apă, și-se ivesce cel pe care ai să-l iei de bărbat peste an.

Pe când rideau ele, dintr'o casă mai de pe dél eși o fată de o frumșete rară, cu nisce ochi mari, plini de o întristare nespun de adâncă. Códole'i negre luceau, și nisce garófe împletite în ele le făceau să pară și mai negre.

Făcú o mișcare, par'că ar fi vrut să se întorče înapoi să între în casă, când vedú fetele la puț, dér un glas răstit dinlăuntru îi porunci ceva; ea rămase nehotărîtă, cu urciorul în mână. Cum eși, o și băgară în sémă, și bătrânul de pe dél, și fetele dela puț, care șoptiră ceva uitându-se la ea.

Fata se roși, și urciorul îi tremură puțin în mână. Pe urmă făcú căți-va pași hotărîți în spre puț.

Intr'o olipă oîmpresurată tóte: „Ei, da galbenă ești, Neago! Tăcută ești, Neago! Dér unde'ți e odorul, Neago? Unde'ți e drăguțul? Omoritorul, ai?!”

— Dă încolo florile astea, ăise alta. Și'i smulse garófele din păr.

Neaga lăsă să cadă urciorul și se uită cătră cer.

— Singură, șopti densa, singură! Cine să mă ajute și pe mine?

— Eu! răsună un glas adânc.

Fetele se deteră înderét speriate. În fața Neaghii se afla Vlad, care se uită la ea de multă vreme în tăcere.

— Cine ești tu? întrebă fata. Și se uită țintă la el, cu frică în ochi și buzele jumătate deschise, par'că presimțea o nouă nenorocire.

El așteptă cât-va și apoi ăise: — Tatăl teu.

Din peptul ei eși un tel de oftat, și după-ce făcú o mișcare repede, clătina din cap cu întristare și mânilor îi cădură în jos.

— Eu n'am tată, ăise densa.

Fetele se uită una la alta și se grămădiră mai aproape.

— Nu 'ți-a vorbit nici-odată nimeni de densus?

Ea își plecă capul.

— Ba 'm-au spus toți, că ar fi la ocnă.

— Din ocnă viu.

Cuvintele acestea sunară așa de îngrozitor, încât un fior de spaimă trecu prin ceta de fete. Numai Neaga ridică ochii și se uită la el.

— Scii tu cum îl chema pe tatăl teu?

— Da, Vlad.

— Vlad mă chiamă. Și pe mama ta n'o chiamă Flórea și pe fratele teu Radu?

Ea făcú semn, că da.

— Ei unde sunt?

— Fratele meu a plecat, nu sciu unde, a plecat în lume, că aici nu'l era bine.

— Dér mama ta?

— Mama a murit; eu stau la bărbatu-séu de al doilea și îi îngrijesc de copii.

— La bărbatul mamei tale stai?

— Da, la densus.

— De mult era măritată?

— De mult, de șese ani.

— E bun cu tine?

— Ba nu.

Fetele éráși se împinseră una într'alta șiși luară virfurile basmalelor în gură și deschiseră ochii mari.

— Nici o vorbă bună nu'mi spune și mă bate; mama plângea mereu și ăisea: „O! de ce m'am mai măritat! Mai bine de rămâneam veduvă”. Și așa de mult a

plâns, încât a căpătat o durere mare la inimă și pe urmă a murit.

— Dér cine 'i-a spus, că eu aș fi murit?

— Nu sciu.

— Ecă trăesc, și decât îți e rău, unde ești, hai cu mine, să umblăm până ce vom găsi un acoperiș.

— Și chiar de nu m'ai fi tată, tot aș merge bucurósă cu tine, moșule.

Câte-va femei eșiseră de prin case. Ele își puseră mâna la gură, ori pe obraji și dădură din cap ăicând:

— Dómnă! Dómnă, ia te uită la ea. A înebunit! Ce ar dice biata mă-sa, decât ar vedea-o?

— Bine c'a murit.

Bătrânul și fata plecară liniștiți amândoi în colo, par'că așa se cuvenea. Nu eșiseră încă din sat, când o femeie bătú în geam la tatăl vitreg al Neaghii, care cređend, că e ea, începú:

— Vino mai iute de pune de mămăligă, afurisito, fată de nimic, soi rău, neam de hoț, fată de ucigaș! Vino, că-ți zdrobesc ósele!

Și se și repeđi afară cu un lemn în mână și roșu la față. Femeia ăise liniștită:

— Stai, stai, nu mai ocări și te în-

cerea de până acum prin cosa cu greblă, care s'a dovedit a fi mai spornică, deore-ce un cosar, cu un legător de snopi după el, poate cosi tot atâta holdă, cât pot secera 4 până 'n șese secerători, cari, după cum e știut, pe timpul secerișului sunt foarte scumpi, ba de multe-ori nici așa scumpi nu se pot căpăta.

Seceratul holdelor ar trebui să se facă numai pe timp frumos, de ore-ce secerându-se holdele ude și legându-se snopii în starea aceasta, paiele pe la legătură se muceșesc și putrețesc, ba chiar și bônele din spice înmuindu-se pot să încolțescă și crească. De aceea snopii secerati pe rouă, precum și cei plini de buruună, n'ar trebui legați îndată, ci mai lăsați cât-va timp, ca să se usce mai bine.

La secerat ar trebui îngrijit, ca snopii să nu se facă tocmai prea mari, de-ore-ce se uscă rău în clăi, decât sunt buruenoși; ăr la clăit și încărcat umbli greu de tot cu ei; mai buni sunt cei mijlocii și mai mici, cari se uscă curând și poți umbla mai ușor cu ei.

Clăitul snopilor ar trebui să se facă tot-deuna dimineața sau peste noapte, până când adevărat sunt plini de rouă, ca să nu se prea scuture bônele din ei. Pe fundul clăilor se caută tot-deuna snopul cel mai mic, care se îndoesce pe la mijloc și astfel se aședă pe pământ, adunându-se spicele de-asupra. Pe acesta se mai pun alți patru cu spicele pe cel dintâi, în formă de cruce, ca să se acopere spicele, ăr pe cei patru se mai pun încă câte patru, așa ca clăia să devină de 20 snopi, încovăindu-se bine peste mijloc cel de de-a-supra, ca să nu pôtă străbate plôia și umeșela în cei-alți. Pe unele locuri clăile se fac de câte 28 sau 30 snopi, dăr nu la olaltă, ci în jumătăți de câte 14 sau 15 snopi.

Pentru ca să nu răstôrne vântul clăile, se pot întepeni în pământ nisce păruși ascuțiți, cari apoi țin și mai bine clăile în picioare. În țările de câtră apus nu se face clăitul, ca pe la noi, în forma crucilor, ci în forma grămeșilor de coceni: se pun adevărat doi snopi în picioare, cam plecați unul spre altul, lângă cari se mai adaugă alți 10 sau 12, ăr de coperiș se încovoie alți doi și se pun pe de-asupra.

Clăile de grâu sau seacă ar trebui mai lăstate câte-o săptămână două după secerat pe câmp, ca să se usce bine și numai după aceea

furia de gēba, că nu e Neaga. Ea a plecat...

— A plecat? Unde?

— S'a dus în lume, cu un om bătrân, slab și jigărit, care țice, că ar fi Vlad, tatăl ei, și că ar veni dela ocnă. A întrebat de Flôrea, de casa lui, de Radu.

Omul se făcuse vênăt la față și parcă amușise. Femeia se speria, aduse de îi dete apă și țice:

— Ce te sperii așa? N'a fost vre-o stafie, ci Vlad, l'a cunoscut mama Vasilina.

Omul fū astfel isbit încât trebui să-lase sânge. După-ce se desmetici și îl întrebară, decât vrē să aducă pe Neaga îndărēt cu sila, el scutură cu putere din cap că nu. Lume se strînse multă, tineri și bătrâni, și stētura până noțtea în fața casei; femeile necăjite și ostenite abia puteră liniști pe copii, cari țipau și plângeau după Neaga. Unii țiceau, că bine a făcut că a plecat, că prea o înjura și o bătea tatăl-său vitrig într'una, după-ce băgase și pe măsă în pământ. Alții țiceau, că el o iubea pe față și că o înjura și o bătea de necaz, de când cu istoria lui Sandu, și că avea chiar de gând să o omôre.

(Va urma.)

sē se care în sat. Datina acēsta pe unde se ține e tôrte practică, deore-ce clăile se pot usca fôrte bine. ca să nu se înferbinte după aceea, când se aședă în ferdele sēu stoguri.

Căratul holdelor e bine să se facă pe timp svēntat și frumos, provēdându-se carēle cu scânduri bine încheiate de desubt și cu lese pe loitre, ca banôle cădute și sdrobite din spice, prin dēsa umbulare încôce și incolo, când se încarcă, să nu cadă pe loc sēu pe drum până acasă.

Bônele și spicele rămase în car sēu cădute jos pe timpul descărcatului se adună la un loc și se îmblătesc deosebit, sēu de-odată cu celalalt grâu.

Căratul grăului, ca și al celorlalte bucate, se face aprotpe peste tot locul cu mult alaiu (tală), atârându-se și clopote de „cîioie“ la grumașii vitelor, ăr plugarii și soțiiile lor îmbrăcându-se ca în ții de sērbătore, și care are de a căra mai multe țile, acela se ține mai harnic și mai fericit. Și cu drept cuvēt, deore-ce căratul bucatelor este rōda unui an întreg de lucru și ostenelă.

I. Georgescu.

MULTE ȘI DE TOATE.

Geografia în vremurile vechi.

Cum se propunea geografia pe vremea strămoșilor noștri și ce frumoșe și interesante cunoștințe se propagau embrionilor candidați la științe, putem vedea din un manual de geografie apărut la anul 1530 în Germania. În acest manual se puteau ceti și următoarele nostimade:

„După confusiunea babilonică au apărut tot felul de ômenii prin tôte părțile pământului. Așa spre pildă în India se află nisce ômenii, cari au cap de câne (căpcăuni), vorbesc lătrând, se nutresc cu carne de om și umblă îmbrăcați în pel de animale. Unii au numai câte un ochiț d'asupra nasului pe frunte, și numai odată pe ții se nutresc.

„Pe malurile riului Ganges sunt ômenii, cari nici nu mănâncă, fiind-că gura așa le este de mică, încât și bēutura o sug numai pe țevi de paie; afară de acēsta nici nu trāesc din alt-țeva, decât din mirosul florilor și al pômelor.

„Ba în jurul isvôrelor riului Ganges locuesce un popor, care peste tot nici nu are gură, — care-și acopere corpul cu mușchi și trāesce esclusiv numai cu aer!...

„Se află între aceștia destui și de aceia, cari n'au nici urechi, nici nas, — alții ără, cari n'au limbă, etc.

„In Sicilia se află o rasă de ômenii, cari au nisce urechi atât de mari, încât își pot acoperi cu ele trupul întreg ca cu o mantă. În Etiopia unele triburi sē tîrâie pe mâni și pe picioare, și trāesc și o sută de ani; unii au și côrne, alții cioc lung, ori labe de capră; dăr sunt și de aceia, cari au numai un picior, dăr cu talpa atât de mare, că în contra arșiei sôrelui se ascund cu tot trupul în umbra piciorului lor propriu.

„Pe muntele Milo locuesce un popor, care are călcăiul înainte și la fă-care picior câte 8 degete. În Etiopia este și o rasă, care e prăjită de căldura sôrelui ca cărbunele, și căreia numai în societatea animalelor uriașe (elefanți), mai negre decât dēnșii, i place să trāescă“ etc. etc.

Un al învêțat german dela care chiar și numele ne-a rămas însemnat în cronicile timpului, d-l Sebastian Münster, a dat la lumină în 1544 o carte pentru lățirea cunoștințelor geografice și etnografice, din care scôtăm un singur specimen:

„In provincia Lambal trāesc nisce animale, cari n'au urechi de fel; ăr ômenii de acolo au cap de câne, dăr incolo trun- n' i-e de om. Sunt și animale, cari au grumaz de cal, cap de cămilă și picioare de bou, etc. — Specia de paseri *Pega* tot aici trāesce. Acēstă pasere, e ca și alte pa-

seri, numai că are urechi de cal, ăr specia de paseri *trogopa* are côrne de berbec...“.

Dēcă luăm în considerare, că opera acēsta a ajuns în un rēstimp mai scurt de un secol la 24 edițiuni și, că n'a fost scrisă pentru distrațiune, ci pentru a „instrui“ în știința geografică, apoi că nu numai în Germania și-a câștigat din acēstă „Cosmographie“ știința, ci a fost tradusă în limba latină, italiană și francesă — n'avem să ne mai mirăm nici de cum de bazaconiiile din „Alexandria“ cea scrisă cu potcôve, din care bunicele nôstre sciau să ne citescă despre Alexandru Machedon cu calul sēu năsdrașan Duțepal și cu rēsbôele sale cu furnicele și căpcăunii, și mai scie sfântul cu câte jivine mici și mari.

Colorea cerului.

Pentru ce e albastru cerul, pe care Tyndall l'a numit „o enigmă a naturii?“

Dēcă știința n'a putut încă să resolve definitiv acēstă cestiune, cel puțin a făcut un pas serioz înainte.

După ce s'a dovedit, că elementele constitutive ale aerului, afară de azot, adevărat oxigenul, apa transformată în vapori, ozon, etc., sunt albaștri într'o grosime destul de mare, s'a mai constatat, că linia rășilor directe ale sôrelui, cari străbat atmosfera nôstră, e prea scurtă, pentru-ca aceste rașe să apară privirii nôstre în colôrea viuă, pe care o vedem.

Lumina, care o vedem în tôte punctele firmamentului, e o lumină polarisată și nu directă, ceea ce ne duce la următoarea concluziune: rașele solare, după ce ating direct suprafața pământului, se reflectă în tôte direcțiunile de câtră acēstă suprafață.

Ele străbat atmosfera întēlnind straturī din ce în ce mai dense, în mijlocul cărora se îndepățeză tot mai mult de starea normală. Aceste rașe ating ast-fel cele din urmă straturī, formând un unghiu atât de deschis, încât nu mai pot pătrunde aceste straturī.

Atunci se produce de aceste rașe fenomenul bine cunoscut al reflexiunii totale și sosesce la noi, după ce fac în atmosferă o cale mult mai considerabilă, ca rașele solare directe.

Ceea ce vedem, ne vine dăr din regiunile îndepărtate, printr'un adevărat miraj, și ne aduce ast-fel colorile tuturor straturilor străbătute.

La un prânț.

Un general rus dēdă un prânț oficerilor de sub comanda sa; după prânț generalul seose dela buzunar port-tabacul de aur, cu inițialele împăratului și îl puse la dispoziția invitațiilor sēi. După toaste și conversație, generalul voi să aprindă o a doua țigară, căută mult, dăr înzadar! Port-tabacul dispăruse!?

Fia-care oficer se vedea jenat, crecând, că ceilalți camarași îl bănușec, în fine se decise a se examina unul pe altul, ca să se cunoșcă acel ce-și apropiase obiectul în astfel de circumstanțe.

Ultimul oficer se împotrivi la perchișia, ce se decise a i-se face!?

Tôte bănușelile cădură asupra acestuia.

Ei îl forțară, cu tôte acestea port-tabacul nu se găsi; dăr în busunarele lui se gășiră coji de pâne și altă merinde; ăr port-tabacul se găsi între căptușala mândurului generalului, unde alunecase din busunarul, care era descusut.

Generalul își ceru scuze, ăr oficerul care adunase coji și resturi, ca să le ducă mamei și copiilor sēi fôrte sēraci, primi un ajutor de 10,000 ruble.

Calendarul săptămănei.

IUNIE are 30 zile.		CIREȘAR.	
Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.	
Dum.	18 S. m. Leontin	30	Pom. S. Pavel
Luni	19 † Ap. Iuda fr. D.	1	Iulie. Teodor.
Marți	20 S. m. Metodi.	2	Cerc. Mariei.
Mer.	21 S. m. Iulian.	3	Corneliu.
Joi.	22 S. m. Eusebiu.	4	Udalrich.
Vin.	23 S. m. Atrupina.	5	Ciril și Met.
Sâm.	24 Nasc. sf. Ion bot.	6	Isaia prof.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 26 Iunie n. 1895.

S emi nte	Cantitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până
Grâu Bănățenesc	80	7.00	7.05
Grâu dela Tisa	80	7.05	7.10
Grâu de Pesta	80	7.00	7.05
Grâu de Alba-regala	80	7.00	7.05
Grâu de Bácska	80	7.10	7.15
Grâu ung. de nord	80	—	—

S emi nte vechi ori noue	sciu	Cantitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
			dela	până
Săcară	nutreț de vinars de bere	70-72	5.55	5.60
Orz		80-82	—	—
Orz		62.64	—	—
Orz		64.66	—	—
Ovės		89.41	6.40	6.70
Cucuruz	bănăț.	76	—	—
Cucuruz	altă sciu	78	—	—
Cucuruz		—	—	—
Hirică		—	—	—

Productediv.	Sciu	Cursul	
		dela	până
Sem. de trifl.	Luternă ungar.	35	40
—	francesă	—	—
—	roșia	55	60
Oleu de rap.	rafinat dupla	—	—
Oleu de in		—	—
Uns. de porc	dela Pesta	55	57
	dela țera svēntată	51	52
Șianină	afumată	54	55
Său		—	—
Prune	din Bosnia în buti	10.75	11.25
	din Serbia în saci	9.50	8.50
Lictar	slavon nou	17	17.50
	bănățenesc	—	—
Nuc	din Ungaria	—	—
Gogoși	unguresc	—	—
	sērbesc	—	—
Miere	brută	—	—
	galbină străcrată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—
Spirit	brut	—	—
	Drojdițe de spirit	—	—

Bursa de Bucureș.

din 26 Iunie n. 1895.

Valori	Dobândă	Scad. cup.	Cu banii gata
Rentă română perpetuă 1876	5 1/2%	Apr.-Oct.	101 3/4
Rentă amortizabilă	5%		99 3/4
„ „ (Impr. 1892)	5%	Ian.-Iul.	100 1/2
„ „ din 1893	5%		101 1/2
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96
„ „ (Impr. de 82 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	88 1/2
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„	89 3/4
„ „ (Impr. de 274 m. 1890)	4%	„	93 1/2
„ „ (Impr. de 45 m. 1891)	4%	„	89 3/4
„ „ (Im. de 120 mil. 1891)	4%	„	93 1/4
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 1/4
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„	285
Oblig. comunei Bucureș 1883	5%	Ian.-Iul.	99 3/8
„ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—
„ „ din 1888	5%	Ian.-Iul.	—
„ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	97 7/8
Scrisuri fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	96 7/8
„ „ urbane Bucureș	6%	„	108
„ „ „ Iași	5%	„	93 7/8
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„	99
Banca Rom. ult. div. fr. 1281	500	150 v	—
Banca Nation. ult. div. 86—	500	intr. v.	1575.
Banca agricolă	500	150 v.	243—
Dacia-România ult. div. 95 lei	200	intr. v.	396—
Nationala de asig. ult. div. 43 lei	200	„	415 —
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 90	250	„	325—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„	151—
Soc. Rom. de Hârție ult.	100	„	—
„Patria“ Soc. de asig. ult. d. 4 lei	170	„	95—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. C	200	„	—
„ „ 2 em. u. d. C	100	„	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	„	—
„Bistrița“ soc. p. f. hârții 30 „	100	„	—
Societ. p. const. de Tramways	200	„	—
20 tranșii aur	„	„	—

SCOMPTURI:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansuri pe efecte	6%	Petersburg	4 1/2%
Casa de Depuneri	7 1/2%	Berlin	8%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4%	Elveția	3%

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Iunie 1895.

Rentă ung. de aur 4%	123.06
Rentă de corone ung. 4%	99.40
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	125.85
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	103.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	123.60
Bonuri rurale ungare 4%	98.10
Bonuri rurale croate-slavone	98.75

Cursul pieței Brașov.

Din 29 Iunie 1895.

Bancote rom. Camp.	9.56	Vënd.	9.58
Argint român. Camp.	9.48	Vënd.	9.55
Napoleon-d'ori Camp.	9.57	Vënd.	9.60
Galbeni Camp.	5.62	Vënd.	5.65
Mărci germane Camp.	59.—	Vënd.	—
Ruble rusesci Camp.	129.—	Vënd.	—
Lire turcesci Camp.	10.78	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.25	Vënd.	101.25

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 28 Iunie st. n. 1895

Măsură sau greutatea	Calitatea.	Valuta a trioa.	
		fl.	or.
1 H. L.	cel mai frumos	5	70
"	Grâu mijlociu	5	20
"	mai slab	4	80
"	Grâu mestecat	3	80
"	Săcară frumousă	3	80
"	mijlocie	3	30
"	Orz frumos	4	—
"	mijlociu	3	—
"	Ovės frumos	2	40
"	mijlociu	—	—
"	Cucuruz	5	—
"	Mălaiu	4	80
"	Mazere	6	—
"	Linte	7	50
"	Fasole	5	40
"	Sămēnță de in	10	—
"	Sămēnță de cânepă	4	80
"	Cartofi	1	80
"	Măzeriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	46
"	Carnea de porc	—	48
"	Carnea de berbec	—	32
100 kil.	Său de vită prospēt	23	—
	Său de vită topit	33	—

Cursul losurilor private

din 26 Iunie 1895.

	comp.	vinde.
Basilica	8.—	8.30
Credit	199.—	200.—
Clary 40 fl. m. c.	59.—	60.—
Navig. pe Dunăre	140.—	150.—
Insbruck	28.—	—
Krakau	27.—	28.50
Laibach	23.—	24.—
Buda	62.50	63.—
Palfy	59.50	60.50
Crucea roșie austr.	17.50	18.—
dto ung.	10.90	11.30
dto ital.	—	—
Rudolf	23.50	24.50
Salm	71.50	73.30
Salzburg	—	28.50
St. Genois	73.—	74.—
Stanislaw	42.75	46.—
Triestine 4 1/2 % 100 m. c.	150.—	—
dto 4 % 50	72.—	76.—
Waldstein	55.25	56.25
gērbesci 3 %	19.25	20.25
dto de 10 franci	28.—	31.—
Banca h. ung. 4 %	129.50	130.50

Tērgulū de rimātorū din Steinbruch.

La 25 Iunie n. 1895

Starea rimātorilor a fost la 25 Iunie de 27.477 capete, la 26 Iunie au intrat — capete și au eșit 340, rămānēnd la 27 Iunie un numēr de 27.137 capete.

Se notēzā marfa: ungurēscā veche,

grea dela — or. pānā la — or. marfā ungurēscā tinērā grea dela 63.— or. pānā la 64.— or., demijloc dela 61.— or. pānā la 62.— or. ușōrā dela 60.— or. pānā la 61.— or.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Un invēțacel, care se timonii bune, se primesce în ne-
guțatoria de mărfuri curente a sub-
scrisului

George Baciu,
comersant, în Orēștie.

731,1—3

Un comis

romān, din casā bună, care vorbe-
ce și limba germānā și maghiarā,
fost elev într'o bācānie de frunte,
dorește a intra în condiția
intr'o casā bună.

Informațiunī la administrația
„Gaz. Transilvaniei.”

2—3

Nu se mai oferā
in viață nici-odată ocașia
ca numai **fl. 4.25 cr.** tē se
pentru **fl. 4.25 cr.** cumpere
o colecție splendidă de

10 bucāți **fl. 4.25** **10** bucāți **fl. 4.25**

1 ciasornicū de busunar Prima Anker-Remontoir umblā precis, și cu garanție de 3 ani.
1 lanț imitație d'aur pancer, cu inel de siguranță și carabină.
2 inele imitație d'aur cel mai nou fason, și cu similibriant imit. Turchis și rubine.
2 nasturi de manjete, aur double, giloșate, cu mehanismū patentatū.
1 acū cu broșū pentru dame fōrte frumos, fasonū de Parisū.
3 nasturi pentru Chemisette imitaț. d'aurū.

Tōte aceste 10 obiecte practice costā la oaltā numai **fl. 4.25 cr.** Pe de-asupra o surprindere extra gratis pentru suvenir la firma mea.
Comandați iute, pānā se mai aflā obiecte, cā astfel de ocașie nu se mai ivește.
Trimeri se efectuează ori și la cine cu ramburs. Cui nu-i convine obiectele primesc banii îndērētū, așa cā pentru cumpēratorū este eschisū ori și ce Risco.
Se pōte cumpēra dela unica firmā de ciasornice

Alfred Fischer,
660,5—6 Wien I. Adlergasse 12.

Magazinul de ghete din fabrica Mōdling.

Magazinul de ghete din Mōdling

— Brașov, strada Porți Nr. 48. —

Are onōre a informa pe On. Public, ca este bogat asortat cu mărfuri nouē și de nou arangiat cu

ghete pentru bărbați, dame și copii.

Garantēzā pentru mărfurile lucrate în fabrica din Mōdling, din material bun și solid, croelā elegantā, astfel cā pōte corespunde tuturor cerințelor, fără tēmā de ori-ce concurență de aceeaș branșe. — Pe talpa fie-cārei ghete este notat prețul fabricei.

Tot aci în localul alăturat la Magazin sunt la dispoziția On. P. T. public

haine gata pentru bărbați și copii,
albituri bărbăteșci și pālārū,
cumpērate dintr'o magaziā în desfăcere, carī se vēnd cu ori-ce preț.

Cu profundā stimā:

M. LIEBLICH.

9—12

Pentru fabricarea realā a mărfurilor garantām.

Biroul de Plasare și Informațiuni

„Central“

concesionat d' in partea autorităților competente
BRAȘOV, (Transilvania) strada Sf. Ioan Nr. 31.

Subsemnatul am onōre a aduce la cunoștința onor. public, precum și vechei clientele a Biroului de Plasare, E. Boltes, că am inființat un

Birou de Plasare și informațiuni

în Brașov, (Transilvania) strada Sft. Ioan Nr. 31.

Acest Birou se ocupā cu mijlocirea în serviciu a personalului trebucios pentru Magazinul de ori-ce branșă, de se particulare (private), Hoteluri, Birturi, Cafe-
nele, Moșii, altele, precum și cu vēndarea de case și locuri viran-
precum și închirierea de odāi cu an, luna sēu săptămāna, precum și sar ori-ce ce se atinge de acēstā branșā.

La car-
telā, cāt se-
Invit limen-
cu cereril-
ș, ni-
2—5

Cu deosebitā stimā:

BIROUL „CENTRAL“

Brașov, (Transilvania) str. sf. Ioan Nr. 31.

La ori-
ce țară, Bi-
NB. S-
aplice marca trebuciosā pentru rēspuns.

une, p-
et. Co-
toritate

Orele de cassā dela 8—1.

„ALBINA“
INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
FILIALA BRAȘOV

Giro-Conto la banca „Anstro-Ungară.”
Cec-Conto la postā Nr. 505.

primesce depunerī spre fructificare pe lângā 4 1/2 %
netto, solvindū inșasū darea de interese;
scontezā polițe comerciale cu 5 1/2 %;
accōrdā imprumuturi cambiale și cambial-ipotecari cu 6 %;
deschide credite în cont corrent sub cele mai avantagiōse condițiuni;
accōrdā împrumuturi pe hārtii de valōre, monede,
giuvaere și mărfuri cu 6 %;
cumpērā și vinde cu prețurile cele mai convenabile monede și hārtii de valōre indigene și străine, în specialū de cele romānesci;
rēscumpērā fără nici o detragere cupōne, escomptēzā cupōne înainte de scadență, și
cumpērā cu celū mai urcatū prețū cupōne dela efecte romāne;
efectuează în modulū celū încasārī și plăți pe pietele din țērā și streinătate;
esecutā în comisiune ori-ce încasārī de bancā sub cele mai ief-tine condițiuni;
închiriează magazine și locuri libere de depou, pe teri-
sēu strada Gării Nr. 45, care, situatū nemijlocitū lângā gara drumului de fier de statū, e legatū prin șine proprii cu acēsta și investitū cu dreptulū de vāmuire și cāntārire oficiōsā prin organele drumului de fier de statū;

primesce în calitatea sa ca reprezentantā principalā a so-
cietății de asigurare EQUITABLE din New-York oferte
pentru asigurārī pe viață sub condițiunile favorabile, parti-
culare a acēstei societăți.

Onorabilelorū administrațiunii de fonduri și p. t. D-lorū
capitaliști le recomandā pentru plasarea de capitale
Scrisurile fonciare de 5 % ale „Albinei“
ale cărorū cupōne se rēscumpērā semestrulū fără nici o
detragere, și carī se aflā de vēndare în cursul zilei a bursei
din Budapesta, în piese de 500, 1000 și 2000 de corōne.
Comparēndū cursurile și produsulū celorlalte efecte indigene, se pōte susține cu totū dreptulū, cā

Scrisurile fonciare „Albina“ de 5 %
suntū ași relativū cele mai ief-tine și totodată mai
productive din efectele cotate la bursa din Budapesta.

Bonitatea absolutā a foncierelor „Albina“ e garantată
prin valōrea celū puținū întreitā a ipotecelorū pe baza cărorā
se esmitū, prin fondulū specialū de asigurare a scrisurilorū
fonciare care e de fl. 200.000 și în fine prin totalitatea ori
și cărei alte averi a institutului.

Orele de cassā dela 8—1.

Birourile: Tērgulū bōtelor nr. 22, eteagiul I.

Din depoul fabricii noastre se trimite
 în toate țările Europei, franco la domiciliu
Noutăți în stofe, cu metru, pentru haine } Metru dela 14 cr. în sus.
 de bărbați, copii și dame
OETTINGER & Co., ZURICH, (Elveția).
 Casă de esport în stofe de modă de lână și bumbac.
 Mostre franco. Gravure gratis. Diplomată 1883.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 4. Colțul Târgului boilor.

Recomandă on. publică la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat și sortat în cari toate obiectele, atâtu sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpa cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitații de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și unu caru funebru vântu pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se escută prompt și ieftin, iau asupra-mi și transporturi de morți în strănătate.

În fine recomandă și biroul meu mijlocitoru procedându cu cunoscuta-mi soliditate.

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

8—*

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrise, administrațiunii. În casul publicării unui ananțu mai mult

de odată se face scădemântu, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administrațiunea „Gazeta Transilvaniei.”

Giro-Conto
 la banca
 Austro-Ungară.

Cassa de bancă, comisiune și de schimb

Telefon
 Nr. 90.

**NUSSBÄCHER & BEER
 BRAȘOV.**

Avem onore a recomanda serviciile noastre în toate afacerile și transacțiile de bancă și anume:

Cumpărăm și vindem

monede de aur și argint, losuri, hârtii de valoare indigene și streine, acții, scrisuri fonciare, obligații, după cursul zilei.

Acordăm avansuri până la 85% din valoarea cursului pe hârtii de valoare ale statului, scrisuri fonciare și priorități; 75% din valoarea cursului pe hârtii de bancă și efecte ce sunt cotate la bursele din Viena și Budapesta cu dobândă moderată.

Rescumpărăm fără nici o detragere tot-feliul de cupone.

Escomptăm polițe comerciale din țară și îngrijim incasso de polițe, și streine și asignații pe toate piețele Europei cum și transociene.

Eliberăm Checuri cu provisiune mică pe toate piețele comerciale.

Primim depuneri în socotelă, corent și bonificăm 5% netto.

Pentru plasarea sigură de capitale recomandăm scri-surile fonciare cu 4½ și 5% din Sibiu, obligațiile cu premii 4% și 3% ale băncii ipotecare ungare și scrisurile fonciare 5% ale Institutului de economii din Arad.

Asigurăm foarte ieftin losuri la tragerea cu câștigul cel mai ori și ce mic, pentru diferența cursului.

Aflându-ne în relații strinse cu Filiala Transilvană a Băncii ungare de escompt și schimb, suntem în plăcută poziție de a finalisa foarte avantajos toate transacțiunile de bancă.

Promese la toate tragerile de loterie.

Comunicăm cu plăcere ori și ce informații și consilii conștiențioase în afacere de bancă și prin corespondență.

Revisie de losuri = gratis =

709,7—15

Ajutor grabnic și sigur

pentru

SUFERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijlocul cel mai bun și eficace pentru menținerea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirii bune este deja pretutindenea cunoscutul și plăcutul

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acest balsam preparat cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămăduitoare se dovedește ca foarte folositor în contra tuturor greutăților de mistuire cărei de stomach, lipsa de apetit, rigăelei, congestiunilor, haemorhoidelor etc. etc. În urma eficacității sale a devenit acest balsam acum unu singuru și dovedit medicamentu de casă popular.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚI!!!

Spre a evita înșelătorii, facu pe fiecare atent, că fiă-care sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singuru numai de mine este preparat după receta originală, este învelită în hârtia grosă albastră, care poartă în lungul ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3 în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari suntu provădate cu alăturata marcă a fabricii luată sub scutul legalu.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil se poțe procura numai în

Deposituțul principalu alu producătorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

În Budapesta: la farmacia I. von Török.

Toțe farmaciile din Brașov, precum și toțe farmaciile mai mari din monarhia Austro-ungară au depositu din acestu balsam de viață.

Totu de acolo se poțe avea:

Alifa de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

un medicamentu sigur și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutu în contra tuturor inflamațiunilor, rănilor și umflăturilor.

Acesta se întrebuintează cu succesu sigur la inflamațiunii, la stagnațiunea laptelui și întărirea țitelor cu ocași nea înțercării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariți (ulcerațiuni la degete), la întăriri, umflături, tumorea glandulelor limfatice, lipume etc. — Toțe inflamațiunile, umflături, întăriri se viadeacă în timpul cel mai scurt; la casuri iuse, unde s'a formată deja puroiu, absorbă buba și o vindecă în timpul cel mai scurt fără dureri.

În cutiøre á 25 și 35 cr.

Fiți atenți!

De-ore-ce alifa de casă universală de Praga se imităză foarte desu, facu pe fiă-cine atent, ca singuru numai la mine se prepară după receta originală. Acesta este nu-

mai atunci veritabilă, decât cutiørele din me alu galbinu, în cari se pune, suntu înfășurate în hârtia roșă pe care se află tipărită în 9 limbi esplicațiunea cum se întrebuintează, împachetate și în cartone vinete, — cari suntu provădate cu marca fabricii de mai susu.

Balsam pentru auđ.

(Gehör-Balsam)

Celu mai probatu și prin multe încercari cel mai eficacu medicamentu pentru vindecarea auđului greu și spre relobândirea auđului perdutu. **1 Flacon 1 fl.**

Zacherlin

are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi ori și ce insecte, de aceea are renume în toțea țară; și e foarte cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilată. 2) Bănușul „Zacherlin.“

Se află de vëndare: în Brașov: La Domnucroate et A. Hesshaimer, Heinrich Zinz, Dimitrie și d. epotii, Emil Por,

Karl Irk, Franz Kelemen farmacist, Julius Müller, Carol I pi (cesorul), Julius et Tartler. N. Grădinar, Eduard Kugler farm., Carol T. 29 (cesorul), Julius Hornung farmacist, Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekel, Victor Roth farmacist, Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioan Duș-ce i Cumpl Fritz Geisberger, Heimr. Herrmann, K. Zerbes, Fritz Czekely. — În Făoul Cumpl Domnii: Richard Cumpl Alexander Nehrer, Glein farmacist, M. A. Gräser, I. Iarosch, Heimricșe se Cumpl Victor Melas, Jacob Fleisig. — În Cohalm: La Domnii: Ernst Wo Cumpl bina 5%